

HET KOLONIAAL WEEKBLAD

ORGAAN DER VEREENIGING
„OOST EN WEST”

INHOUD: Agenda. — Naar Bergen op Zoom. — Van Week tot Week. — Kunst, Kunstnijverheid en Huislijf. — Persoverzicht uit de Indische Bladen en Tijdschriften. — I Uit de Europeesche Pers. II Uit de Inheemsche en Maleisch-Chineesche Pers. — Oost- en West-Indisch literatuur-overzicht. — Suriname — Curaçao. — Uit den Verren Vreemde. — Ingezonden. — Berichten der Afdelingen. — Mededeelingen. — Bestemd voor uitzending naar Nederlandsch-Indië. — In Nederland aangekomen verlofgangers. — Met pensioen. — Financieele Berichten. — Vereeniging „Oost en West”. — Mutatie-staat van 4 tot 11 Juni 1930.

AGENDA

voor de Jaarlijksche Algemeene Vergadering op Zaterdag 28 Juni e.k., te Bergen op Zoom in de Societeit „Thalia”, om 1.30 uur.
Punten van behandeling:

1. Opening.
2. Notulen (Zie K. W. 11 Juli '29, No. 28).
3. Jaarverslag; Rek. en Verantw. 1929 met rapport Verificatie-Commissie en Begroeting 1930 (Zie K. W. 3 April '30, No. 14).
4. Benoeming Commissie nazien Jaarrekening 1930.
5. Voorziening vacatures Hoofdbestuur.
Aan de beurt van aftreden zijn de H.H. Jhr. Dr. Sandberg, Baars, Dr. Zeylstra, Deinum, Somermeijer, Roodhuyzen en Ir. Ruys. Beide laatstgenoemden stellen zich niet herkiesbaar.
Dubbeltallen: Jhr. Dr. Sandberg—v. Haaf-ten; Dr. Zeylstra—Wentholt; Deinum—Michelsen; Somermeijer—Mackenzie; Prof. Nolst-Trenité—Mr. Bergsma (voor Roodhuyzen); Mans—Hansma (voor Ir. Ruys).
6. Benoeming H.B.-lid, afdeling 't Gooi.
7. Benoeming Eere-leden.
8. Verlenging nieuwe regeling omtrent de afdrachten van Afdelingsbesturen aan Hoofdbestuur.
9. Bepalen plaats eerstvolgende Algemeene Vergadering.
10. Rondvraag en sluiting.

PROGRAMMA VAN HET CONGRES

der
Vereeniging „Oost en West”
te Bergen op Zoom

op Zaterdag 28 en Zondag 29 Juni 1930.

Zaterdag 28 Juni 1930.

- 11 u. 30 v.m. Aankomst en verwelcoming der congressisten op de Grootte Societeit door het Afdelingsbestuur
- 12 u. Lunch in de Grootte Societeit.
- 1 u. 30 n.m. Algemeene Vergadering in de groote zaal van de Societeit Thalia. Spreker: Prof. Dr. C. C. Berg, Hoogleraar in de Javaansche Taal en Letterkunde, over „Java en zijn houding tegen drie Wereldgodsdiensten”.
- 3 u. 15 n.m. Ontvangst van het congres door het Gemeentebestuur van Bergen op Zoom ten Stadhui-ze, opgeluisterd door het Bergen op Zoomsche Mannenkoor.
- 3 u. 45 n.m. Autotocht aangeboden door V.V.V. naar de bekende Wouwsche Plantage.
- 7 u. n.m. Diner in de groote zaal van de societeit Thalia. Onder het diner Strijkorkest door het Ensemble Gebr. Dietvorst.
- 8 u. 30 n.m. Groot concert.
„De kosten van deelname aan lunch f2.— en diner f3.50, te storten op Postgiro, no. 34170 der Rotterd. Bankvrg., bijkantoor Bergen op Zoom, onder vermelding: Verzoeken overboeking op privé-rekening van den heer W. Laane, Penningmeester afdeling Bergen op Zoom der Vereeniging Oost en West.
(In de bereids verpreide circulaire werd abusievelijk opgegeven Postgiro. 33170).”

Bad- en Zweminrichting „DE REGENTES”

Weimarstraat 63, Den Haag
Telefoon 32739

In de onmiddellijke nabijheid van de tramlijnen 3, 5 en 12
Moderne inrichting, voldoende aan de hoogste eischen van hygiëne en comfort
Zwembaden - Kuipbaden - Stortbaden
Stoom- en heete Luchtbaden
Zeezout-, Dennen-, Koolzuur- e. a. Baden
— Waterbehandeling — 5079

Zondag 29 Juni 1930.

Boottocht op de Oosterschelde en tocht naar Zierikzee en het eiland Schouwen, aangeboden door de Afdeling Bergen op Zoom.
2 u. n.m. Ontvangst van het congres te Zierikzee en verdere bezichtiging van het eiland Schouwen.
4.30 u. n.m. Vertrek naar Bergen op Zoom. Aankomst ongeveer 6 uur, half zeven.

Tabel van den treinenloop naar Bergen op Zoom op 28 Juni 1930.

	Vertrek	Aankomst te Bergen op Zoom
Van Deventer	7.03	
„ Enschede	6.00	
„ Apeldoorn	6.49	
„ Amsterdam	8.22	
„ Nijmegen	8.40	
„ Breda	10.29	
„ Amersfoort	8.21	11.16 v.m.
„ Utrecht	8.50	
„ Hilversum	7.43	
„ Amsterdam	8.20	
„ Haarlem	8.42	
„ Leiden	8.54	
„ Den Haag	9.23	
„ Rotterdam	9.47	
„ Groningen	7.07	1.11 n.m.

Op velerlei verzoek blijft de inschrijving tot deelname aan het congres opengesteld tot uiterlijk 22 Juni a.s.

Het embarkement voor den boottocht is bepaald op Zondag 29 Juni, voormiddags halfacht precies. Het afdelingsbestuur te Bergen-op-Zoom heeft hiertoe gecharterd het stoomschip „Schelde” der Rotterdamsche Tramweg Mij., ruimte biedend aan ongeveer zeshonderd personen, met koud buffet en muziek aan boord.

Naar Bergen op Zoom!

De trouwe lezers van ons blad — en wij rekenen daartoe de meesten onzer leden — hebben, ongetwijfeld, met groote belangstelling kennis genomen van de

HET LIDMAATSCHAP der Vereeniging bedraagt f5.— 's jaars (minimum) met inbegrip van kostelooze toezending van het Koloniaal Weekblad.

M. J. VAN DER VELDE

DUINSTRAT 6-8
SCHEVENINGEN
TELEFOON 50016

RIJ-ONDERRICHT

HANDEL IN
LUXE PAARDEN

PENSIONSTALLING

5367

MODES-FOURRURES „Galerie Moderne”

GROOTE SORTERING

Japonnen - Bontmantels
Wollen Goederen
Gevers Deynootplein 16-17-18
SCHEVENINGEN

Telefoon 54169

HET GEHEELE JAAR GEOPEND
Speciaal Huis voor het betere genre

5030

SCHRIJFMACHINES.

Nieuwe en gebruikte Schrijfmachines, ook Reismachines vanaf f25.— leveren wij met volledige garantie. — Alle reparaties, met origineele onderdeelen, vlug en billijk. — Verhuren van machines vanaf f7.50 per maand. 5428

AMERICAN TYPEWRITER TRADE

RIJSWIJKSCHEPLEIN 34a, DEN HAAG — TELEF. 14231

Fa. J. H. van Andel

Huishoudelijke Artikelen.

- Electricische Apparaten - 5432

Electro Vapour Radiatoren, G. E. Koelkasten
Willemsparkweg 30, Tel. 25882, A'dam Z.

Aanbevolen adres voor leden van „Oost en West”.

Het Weekblad dat sinds 55 jaar aan de spits gaat der Ned. Geïllustreerde bladen, is:
EIGEN HAARD

EIGEN HAARD

dat uitmunt door smaakvolle verzorging en boeienden inhoud, mag daarom in geen huiskamer ontbreken

Doet daarom, wat Uwe ouders reeds deden en abonneert U op den huisvriend van jong en oud
EIGEN HAARD

Vraagt proefabonnement bij de Administratie: Drukkerij v.h. DE ERVEN LOOSJES, Ged. Oude Gracht 88, Haarlem 5154

GRONINGEN

GEERSINGA & POSTEMA
 TIMMERLIEDEN EN AANNEMERS
 SCHUITENDIEP 28b en 28a - TEL. 2462
 GRONINGEN 5152

Bevelen zich beleefd aan voor alle voorkomende werkzaamheden.

Linnenmagazijn „'T SPINNEWIEL”

L. VAN POPPEL — GRONINGEN
 Oude Boteringestraat 14. Telefoon 3576
 TAFEL- EN BEDLINNEN
 TRICOTGOEDEREN
 HUISHOUDGOED - BÉBÉGOED
 Beslist krimpvrije wollen Ondergoederen — Indische uitrustingen — Huwelijks- en Bébé-uitzetten — Prima kwaliteiten - Billijke prijzen 5148

LEIDEN

N.V. „MEUBELKUNST”

MODERNE WONINGINRICHTINGEN
 „Indanthren” Meubel- en Gordijnstoffen

Meubelen naar ontwerp van A. Lucas, Meubelarchitect. Eigen fabriek. — Werkplaats: Witte-Rozenstraat 27.
 Toonkamers: 5173
 WITTE-ROZENSTRAAT 36 - LEIDEN - TEL. 524

VOOR LEIDEN EN OMSTREKEN IS HET BROOD UIT DE BROODFABRIEK „DE ZEEUW”

5175 HET MEEST GEVRAAGD
 KORTE MARE 22 — TELEFOON 1411

FIRMA M. KOERT - LEIDEN

J. RAVESTEIN
 PIETERSKERKGRACHT 16 - Telef. 1055
 Architectuur 5177
 Aannemer v. Bouwwerken - Timmerwerken

HAARLEM

Stoom-, Wasch- en Strijkinrichting
W. H. KLOES & ZONEN
 Scheepmakersdijk No. 32
 Telefoon 13592 — Haarlem
 Speciale Afdeling FIJNGOED 5165

ARTISTIEKE DAMESHANDWERKEN
 GROOTE SORTEERING
 HANDWERKSTOFFEN, SMYRNA-, KELIM-, SODAN- EN NOORSCH WOL 5218
 AJOUREN EN PLISSEEREN - TEEKEN-INRICHTING
FIRMA ALI ZIJLSTRA
 WAGENWEG 1 - HAARLEM - TEL. 13518
 ATELIER VOOR KUNSTNAALDWERK

H. J. C. HöCK

TIMMERMAN — METSELAAR — AANNEMER
 beveelt zich beleefd aan voor alle voorkomende werkzaamheden het vak betreffende. 5202
 Woonplaats: VOORHELMSTRAAT 39. Tel. 10710
 Werkplaats: L. ANNASTRAAT 24.
 HAARLEM

WONINGINRICHTING JOH. NEDERKOORN & Zn.

Toonzalen: Ged. Oude Gracht 56 — Telefoon 13171
 Fabriek: Groot Heiligland 58 — Telefoon 10747
 HAARLEM

De inrichting van Uw woning, door ons uitgevoerd, blijft billijk en is voor den gebruiker het toppunt van comfort. 5201

VERHUIZINGEN ONDER GARANTIE.

Fa. JOH. DAMMERS

KLEVERPARKWEG 20-22, Tel. 13736, HAARLEM
 Agentschap der Fongers en Simplex Rijwielen
 Eerste klas Reparatie-inrichting 5200
 GARAGE — STALLING — VERHUUR

H. J. FEIJE

HAARLEM - TELEF. 11292

Speciaal ingericht voor Verhuizingen en Bergplaats voor inboedels - Stalhouderij
 Begravenisonderneming - Goederenvervoer

Eigen Motorbooten voor passagiers en vrachtdienst 5164

Fa. Hk. VAN NIEL Czn. - SCHILDERS

Schagchelstraat 30-32 - Telef. 11404 - Haarlem
 Oppericht 1857 5155

Laat uw schilderwerk door onze firma uitvoeren en wij garandeeren U dan, dat U in alle opzichten tevreden zult zijn

ABR. MEIJER

GROOTE HOUTSTRAAT 16 - HAARLEM - TELEF. 10476

OUDESTE SPECIAAL ADRES VOOR
 JAEGER ONDERGOEDEREN: Merk Jansen & Tilanus
 „Wilh. Benger Söhne”
 DAMES ONDERGOEDEREN „Ribana”
 „Miranda”
KOUSEN EN SOKKEN 5162

Laat ALINK U verwarmen!

de specialiteit in gas- en kolenverwarming.

Küppersbusch Gasfornuizen.

Kruisstraat 17. HAARLEM. Tel. 11622. 5198

Firma P. BAGGERMAN - HAARLEM

SPAARNE No. 114 — TELEFOON 10116
 Hoofdagentschap der Heineken's Brouwerij
 Importeurs voor Haarlem en Omstreken van
 BASS STOUT & PALE ALE. 5199
 Steeds voorradig alle natuurlijke en kunstmatige Bronwateren, Limonades en Sodawater enz. enz.

WONINGBUREAU HENK FIBBE

Haarlem, Nassastraat 14. Tel. 13781
 Koop en Verkoop. Huur en Verhuur van Huizen. 5197

CHRISTELYK LYCEUM

TE HAARLEM

OMVAT:
 GYMNASIUM
 H.B.S. — A
 H.B.S. — B

INLICHTINGEN VERSTREKT DE RECTOR 5170

J. J. WEBER & ZOON

OPGERICHT 1838 - HAARLEM

GROOTE HOUTSTRAAT 166, nabij Houtpoort

Fabriek KORTE HOUTSTRAAT 26. Tel. 10648

OPTIEK EN FIJNE STAALWAREN

5171

Voor Breukbanden, Buikbanden, Elastieken Kousen alles naar maat, Verband- en Verplegingsartikelen is het adres te Haarlem:

HET GEZONDHEIDSHUIS”

ZIJLSTRAAT 69 - HAARLEM

— TELEFOON 12240 — 5220

ARNHEM EN OMSTREKEN

N.V. Linnenmagazijn „'t Spinnewiel”

G. H. MEIJER

ARNHEM, Ketelstraat 12. - Telef. 26077

NIJMEGEN, Betouwstraat 1. Telef. 2459

Tricotgoederen - Huishoudgoederen

Tafelgoederen - Huwelijksuitzetten

Baby-uitzetten. 5138

INDISCHE UITRUSTINGEN

NIJMEGEN

Piano's, Vleugels, Autopiano's, Harmoniums
 ook gebouwd voor de Tropen — Vraagt offerte

G. A. J. VAN KALMTHOUT

BISSCHOP HAMERSTRAAT 3 - TELEF. 1562

NIJMEGEN 5179

UTRECHT

Firma R. DIKS en B. GROOTENBOER

Aannemers - Timmerlieden - Metselaars

Taxatie 5184

Nieuwbouw - Verbouw - Onderhoud

TELEF. 10633 EN 10084

BREEDSTRAAT 28-30 — UTRECHT

hierboven afgedrukte aankondiging der Jaarl. Algem. Vergadering van onze Vereeniging te Bergen op Zoom op 28 en 29 dezer.

Bergen op Zoom is de tweede afdeling aan gene zijde van den Moerdijk; jong nog naar den datum van oprichting is zij evenwel de belangrijkste in Brabant en het ledental, meer dan 100, stijgt nog steeds, dank zij de onvermoeide werkzaamheid in die richting, van haar Bestuur, dat intusschen, zijn bemoeiingen vergemakkelijkt ziet door de ontvankelijkheid der inwoners voor doel en streven van „Oost en West”. Die ontvankelijkheid openbaart zich daar blijkbaar meer dan in onze oudste afdeling in het Zuiden, Breda, waar het afdelingsbestuur een gelijke mate van activiteit ontwikkelt zonder met al zijn ijver een gelijk resultaat te mogen bereiken. Maar stellig zal het Congres te Bergen op Zoom zijn invloed doen gelden in de nabijgelegen zuster-afdeling welke leden wel in grooten getale aanwezig zullen zijn, wat allicht de velen niet-leden aldaar tot aansluiting zal bewegen.

De organisatie van het Congres is volmaakt; een bijzonder gunstig samengesteld programma — leest en herleest het — stelt schoone beloften in uitzicht. Het is dan ook zeer te hopen dat, behalve de Bredasche leden, ook die onzer overige afdelingen het werk van Bergen op Zoom zullen waardeeren en daarvan blijk geven door hun komst. Zóó hoog zijn de reiskosten toch waarlijk niet en welke aangename dagen zullen we er aan en op de Schelde beleven! Door Uw komst, leden, versterkt gij den band, welke toch allen, die tot een vereeniging behooren, samenhoudt. En dan, we herhalen het, een paar genoeglijke dagen wachten U in een belangwekkende plaats met schoone omgeving. Men rekent op U!

Naar Bergen op Zoom!

Van Week tot Week.

van Dinsdag 3 tot Maandag 9 Juni.

De Koninklijke Familie bereidde, ten paleize „Het Loo” een hartelijke ontvangst aan de Groot-hertogin en den Prins van Luxemburg. Met Hare hooge gasten werd ook een bezoek gebracht aan H. M. de Koningin-Moeder te Soestdijk. Het bezoek droeg een semi-officieel karakter.

H. M. de Koningin en Prinses Juliana zijn voornemens, 16 Juni een reis per boot naar Noorwegen te maken. Zij denken begin Augustus in Nederland terug te zijn.

Z. Exc. Gen. C. J. Snijders, onze kranige oud-opperbevelhebber van Land- en Zeemacht, trad te Hilversum in het huwelijk met mevr. de wed. W. M. A. Thomas Meijer. Ook ons hoofdbestuur bood bij die gelegenheid zijn hartelijke wenschen aan, waarmede het zeker de oprechte gevoelens van alle leden onzer Vereeniging vertolkte.

Naar verluidt is de heer B. F. Hagenzieker, lid van het bestuur der factory te Batavia, thans met verlof hier te lande, benoemd tot president der factory als opvolger van den heer P. Lagaay, die 31 October a.s. zijne functie neerlegt.

Het Fokkervliegtuig de „Southern Cross” van den Oceaan-vlieger Kingsford Smith, is na een grondige herziening naar Ierland gevlogen van waaruit, te gunstig geachtter tijd, Smith en zijn manne — waaronder onze landgenoot de heer Van Dijk — de poging zullen wagen naar Amerika over te vliegen.

Landbouw-autoriteiten, stafpersoneel der Buitenzorgsche proefstations en planters hebben te Batavia den aftredenden directeur van het Centraal Rubberstation, prof. dr. O. de Vries, hartelijk gehuldigd voor zijn baanbrekende arbeid.

Van de werf Gusto van de Firma A. F. Smulders te Schiedam, is met goed gevolg te water gelaten, de stalen kraanponton voor de grootste drijvende kraan tot heden ter wereld gebouwd. Deze kraan is bestemd voor de havenwerken te Bordeaux.

Behoudens instemming van den Volksraad, is tot zoodanige principieele wijziging van het bezoldigingsstelsel van 1925 besloten, dat de z.g. B-groep geleidelijk verdwijnt en een algemeen Ned.-Indisch bezoldigingsstelsel overblijft met een afzonderlijke regeling voor uitgezonden ambtenaren en speciale betrekkingen.

De assistent-wedono van Banjoeanjar, gelegen in het regentschap Kraksaan, is op een feestje in de nabijheid van de suikerfabriek Djatiroto door den Europeaan Sleebos in het hoofd geschoten. Aanleiding tot het drama was het feit, dat de assistent-wedono te veel aandacht schonk aan een op het partijje aanwezige Europeesche dame, waardoor Sleebos zich beledigd gevoelde.

HANDELS-DAGSCHOOL

aansluitend op H.B.S. 3-j., of Mulo-School - Eenjarige opleiding in de hoofdvakken, namelijk, FRANSCH-, DUITSCHE-, ENGELSCH- HANDELS-CORRESPONDENTIE, STENO, TYPEN: BOEKHOUDEN, EFFICIENCY - Practische kantooropleiding - PROSPECTUS GRATIS INSTITUTEN „SCHOEVERS”

DEN HAAG — STADHOUDERSPLEIN 3 en 7 — TELEF. 52594

5096

Amsterdam N.-Witsenstraat 3, v.-Baerlestraat 13; Rotterdam: N. Binnenweg 167; Groningen: O. Ebbingstraat 14

Naar verluidt, zullen de Nederlandsche Franciscanen, die het vorig jaar de zorg van twee parochies te Batavia en Weltevreden op zich namen, thans ook de parochie van de Jezuïeten te Semarang overnemen.

Ook in Britsch-Indië, waar reeds vele Nederlandsche paters van de congregatie van Mill Hill werken zouden de Nederlandsche Franciscanen eenige missieposten vestigen of overnemen.

Het stoomschip *Plancius*, van de K.P.M. heeft twee Chineesche communisten aangebracht, afkomstig van Singapore, die onmiddellijk na aankomst te Tandjong Priok werden gearresteerd. Zij maken hoogst waarschijnlijk deel uit van de groep naar Ned.-Indië gezonden propagandisten, waarvan reeds verscheidene deelnemers o.a. in den Riouw-archipel en te Palembang werden gearresteerd.

Met ingang van 4 Juli 1930 is benoemd tot gouverneur van Midden-Java, als opvolger van den met ingang van dien datum op verzoek eervol ontslagen gouverneur P. J. van Gulik, resident A. H. Neys, thans met verlof.

De afd. Soerabaja van het Indo-Eur.-Verbond heeft besloten met de Vaderl. Club samen te werken ter verkrijging van de gewenschte zetelverdeling bij de gemeenteraadsverkiezingen, als gevolg van een meningsverschil tusschen de afdelingen Soerabaja van I.E.V. en Ind. Kath. Partij over een 3den zetel van deze partij. Het besluit beteekent een algeheele frontverandering in vergelijking met de laatste verkiezingen, waarbij het I.E.V., de I.K.P. en de C.S.P. samen heftig strijd voerden tegen de V. C.

In een conferentie te Medan tusschen het Kantoor van Arbeid met vertegenwoordigers van de plantersorganisaties en assistentenvereeningen zullen o.m. besproken worden het contact tusschen de assistenten en de arbeidsinspectie, de invoering van een administratieve week voor de assistenten na den gewonen werktijd en de berichtgeving aan de arbeidsinspectie inzake aanvallen en bedreigingen van koelies.

De Krakatau vertoonde plotseling weder eenige verhoogde werking.

Naar verluidt zou dr. C. J. K. van Aalst wegens drukke bezigheden niet voornemens zijn, als lid van de Eerste Kamer, als opvolger van wijlen mr. Verkouteren, zitting te nemen. Het zou wel zeer te betreuren zijn, indien aldus der Kamer een groote kracht en de voorlichting van een algemeen erkende autoriteit op financieel en handelsgebied zou moeten ontgaan.

Het voorloopig advies van den Radio-Raad inzake de Ned.-Indische zendtijdverdeling en de eventuele stopzetting van den Phohi-zender, is in Indië met bijna algemeene onstemming vernomen en besproken.

Mr. A. Philips, oud-Gezant der Nederlanden bij de Ver. St. v. N. Amerika en oud-minister dr. F. E. Posthuma hebben hun ontslag genomen als leden van den Radioraad.

Het hoofd van het Verkoopkantoor van 's Lands Mijnbouwproducten, de heer J. H. van Ketwich te Singapore, heeft bij de rederijen, welke tin naar Europa verschepen, een vrachtverlaging kunnen bedingen van 10 procent, hetgeen voor het Gouvernement een voordeel beteekent van f200.000 's jaars.

In antwoord op de vraag van het Volksraadslid G. J. van Lonkhuyzen heeft de regering medegedeeld, dat slechts 5 boekhouders met voorpraktijk voor het Djati-bedrijf in Nederland zijn aangenaam, omdat dergelijk personeel naar de ervaring leert in Indië op redelijke voorwaarden niet is te verkrijgen. Voor de verdere vacatures van boekhoudkundig personeel zullen nochtans in de eerste plaats gegadigden in Ned.-Indië worden opgeroepen. Het overige administratief personeel van het hoofdkantoor van 's Lands Djatibedrijf en van de ruim 30 houtvesterijen is steeds betrokken door een beroep te doen op de Ned.-Indische arbeidsmarkt.

Het m.s. Johan van Oldenbarneveldt is den 7den dezer op zijn eerste reis te Tandjong Priok binnengelopen. De St. Mij. Nederland serveerde aan boord een keurig ontbijt, waarbij de vertegenwoordigers der Bataviasche en Bandaesche pers aanzaten.

De Bataviaasche Radio-vereening heeft een buitengewone vergadering gehouden, waarbij de eventuele verdeling van den zendtijd voor de uitzendingen ten behoeve van Nederlandsch-Indië werden besproken. De vergadering nam een motie aan, waarbij de vereening in principe als haar oordeel uitsprekt, dat uitzendingen nimmer een politiek of sectarisch karakter mogen hebben en dat de zender nimmer zal mogen worden afgestaan aan andere vereeningen.

De Christelijke-Staatkundige Partij hield haar partijdag te Malang.

Het hoofdbestuur van den Nederl. Aannemersbond, die op 18 en 19 dezer te Maastricht zijn jaarlijksche algemeene vergadering houdt, stelt aan de algemeene vergadering voor te besluiten, de tijdelijke opschorting van de bindende besluiten ten aanzien van de overheidslichamen te beëindigen, met dien verstande, dat de bindende besluiten ook ten aanzien van de overheidslichamen wederom van toepassing zullen zijn met ingang van een datum, waarvan de vaststelling door de algemeene vergadering aan het hoofdbestuur wordt overgelaten en opgedragen.

Het komt namelijk het hoofdbestuur gewenscht voor, dat het apparaat der bindende besluiten weer zal kunnen worden in werking gesteld.

Berichtgeving hoofdzakelijk ontleend aan Aneta en de N. R. Ct.

Kunst, Kunstnijverheid en Huisvljht

BOEATAN'S FILIAAL TE SCHEVENINGEN.

Met even een terugblik naar het welgeslaagde openingsfeest (*Slamatan*) van Boeatan's Scheveningsch filiaal, op dien mooien Zaterdagmiddag van 26 Mei j.l., in Theater Seinpost, willen wij hier nog aanhalen wat *De Haagsche Courant* er toen o.a. over schreef:

„Het was er vol. Europeesch vol. Overbevolkt vol.

„En warm. Aziatisch warm. Meer dan tropisch warm.

„Niet alleen in de groote Seinpost-zaal, waar een film over Bali twee maal vertoond werd, opdat men ploegsgewijze naar den foyer zou kunnen trekken, maar ook in den foyer zelf. Er waren allerlei dranken en gerechten te krijgen. Alles ter eere van het aardige Boeatan-filiaal, dat in Scheveningen onder 't Kurhaus geopend is en dat in het vreemdelingen-seizoen wel eens zéér en-vogue zou kunnen komen!

Er was een *passar* op het tooneel, een echte Indische markt, misschien wel wat geflatteerd, 'n beetje mooi en niet rommelig en vies genoeg, maar 'n kniesoor, die daarop let. Er werd goedlach's geschaterd om alle grappenmakerijen. Er werd gedanst (en zéér goed gedanst) op gamelanmuziek, er werd voorgezongen en een „kampementsidylle” opgevoerd van de hand van mevr. Marie van Zeggelen. En, zooals wij reeds zeiden, het was er vol. Een veelhoofdige, prettig gestemd publiek, dat onomwonden bewees, hoe populair Boeatan is.”

De beide cursieveeringen zijn van ons, omdat wij op de daarin geuite meening hier nog eens in het bijzonder de aandacht willen vestigen, nu Boeatan's kleurig en fleurig filiaal nu sedert ruim veertien dagen geopend is, van 'smorgens 10 tot 'smiddags 6 uur. Daar enkelen zoekende het niet dadelijk vinden konden, volgde hier het adres:

Gevers Deijnootplein 28, aan den voet van den trap, links, als men met het gezicht naar het Kurhaus gericht is.

Boeatan, met groote witte letters onder het zwarte plafond geschilderd, op alle drie de wanden van het kleine vertrek, wenken u reeds van verre door de

N.V. v.h. J. E. WEENINK - Utrecht
 Leverancier Utr. Industrie- en Huishoudschool

Beveelt zich beleefd aan voor de leveranties van
 KOLONIALE WAREN — COMESTIBLES
 GEDISTILLEERD — WIJNEN — LIKEUREN
DONKERE GAARD 6-8 — TELEF. 10110
 Laat 2 x per week aan huis hooren en bezorgen

5185

U GAAT VERHUIZEN

Laat den rompslomp v. GAS-, ELECTRICITEIT-,
 BAD- en KEUKEN-INRICHTING over aan:

KERSBERGEN?

UTRECHT: Oudegracht 185, Nachtegaalstr. 28
 Tel. 12891 - Tel. 10842
 ZEIST - Slotlaan no. 48 - Telefoon 35

5189

GERBRANDS KUNSTHANDEL
OUDKERKHOF 46 — UTRECHT

Encadrementen — Restaureeren
 Vernissen — Schilderijen — Fayence
 Lederwaren — Lampekappen 5188

JOHAN RUIJS TH. Pz. - UTRECHT
 JUTPHAASCHWEG 21, hoek Amaliastraat. - TEL. 10262

**RUND-, KALFS- EN
 VARKENSSLAGERIJ**

Electrische fabriek van Worst en Fijne Vleeschwaren
 Ham - Rookvleesch - Ossetong,
 Saucisse de Boulogne - Hoofdkaas,
 Tongeworst - Roipens - Zult - Rookworst - Preskop enz.
 ALLES EIGEN FABRIKAAT 5192

**APELDOORN MET TUINSTAD
 BERG EN BOSCH**

DE IDEALE WOONPLAATS VOOR
REPATRIEERENDEN

INLICHTINGEN OMTRENT BOUWTERREINEN
 GEM. GRONDBEDRIJF. 5384

„Pension WOLFF”

Schitterende groote Salons en slaapkamers
 met bad, stroomend water.
 WETERINGSCHANS 113, AMSTERDAM.
 Telefoon 48490. 5441

Tevens uitzending van Diners.
 Aanbevolen adres voor „Oost en West”.

 G. J. R. v. d. GAAG & ZOON
GROENMARKT 27
TELEPH. No. 12512, DEN HAAG

DROGERIEN — — CHEMICALIËN
 DEPÔT DER MEEST BEKENDE BINNEN-
 EN BUITENLANDSCHE SPÉCIALITÉ'S

5031

 Fongers
 degelijk - duurzaam
 veilig
 FONGERS-FILIALEN
 te Den Haag: 5029

Laan van Meerdervoort 92a Schuytstraat 121
 Tel. 34830 Tel. 34470

DE BAS & Co., Bankiers
 HEERENGRACHT 17 — 'S-GRAVENHAGE

Belasten zich met alle Bankzaken

Safe-Inrichting 5007

RUSTHUIS
 voor bejaarden, rust- en hulpbehoevenden
ANT. DUYCKSTRAAT No. 77
 's-GRAVENHAGE - TELEFOON 55333
 5206 Directrice: Zr. M. TERBORGH

SCIARONE S.

SPORT

MOLENSTRAAT 67, DEN HAAG
 TELEF. 13597 5090

RIEL GR. HERTOGINNELAAN 121.
 TEL. 36935 - DEN HAAG

DAMES HOEDEN 5241
JAPONNEN en MANTELS
 OOK VOOR INDIË EN IN GROOTE MATEN

N.V. v. Vuuren's Handel-Mij
BRANDSTOFFENHANDEL

Denneweg 67a Telefoon
 Den Haag 14427

5113

Wenscht ge te ontvangen le **KWALITEIT**
 Brandstoffen, tegen **BILLIJKEN** prijs en
GEGARANDEERDE maat? Bel dan op 14427

Verkoophuis Groot Hertoginnelaan 101, Den Haag

Speciaal voor Indische
 :- Families ingericht :- 5107
 Bestaat ruim 25 jaar

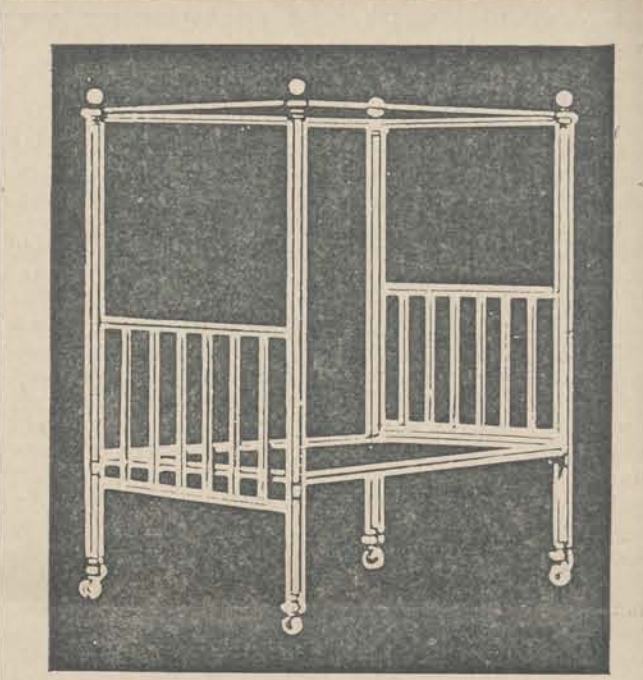
Dagelijks geopend van 10 tot 4 uur

F. C. DE BRUYN
 Magazijn van 5017

Comestibles en Kolon. Waren

Alle artikelen voor de RIJSTTAFEL
 Franco bezorging in stad en omstreken

DANCKERTSTRAAT No. 43
DEN HAAG — TEL. 34088-34089

**HET IDEALE
 TROPENLEDIKANT**
 voor allen, die naar Indië vertrekken! Prijs vanaf f 21.50
Fa. J. F. HENDRIKS
GEDEMPTE BURG WAL 65 5042
 DEN HAAG - TELEFOON No. 10786
 Aanbevolen adres door „Oost en West”

PIANOHANDEL
L. G. JACOBI
 DEN HAAG - TEL. 31403

 H. A. JACOBI
 SOERABAYA
 IBACH — KUHLA
 STEINBERG
 „WERELDMERK” UEBEL - LECHLEITER

IN HUUR EN HUURKOOP

**SPECIAAL ADRES VOOR
 TROPEN-PIANO'S** 5050

Pour apprendre à danser vite et bien, adressez-vous à
L'Académie de Danses et Maintien
ROCCO DUBOIS 5024

de toonaangevende dansleeraren voor de betere kringen
34 J.-P.-Coenstraat - Den Haag - Telefoon 71909
 Privé-lesseen en Besloten Clubs voor elken leeftijd.

INVAR RIJWIELEN
ALEX FRESCO
 1e van den Boschstraat 10. Tel. 72529
 Juliana van Stolberglaan 282 5430

Agentschap: Jüncker J.C.R. Rijwielen

**HET FOTOGRAFISCH ATELIER VAN
 J. JURGENS**
 v/h CHEF-OPERATEUR DER FIRMA VERMEULEN IS GEVESTIGD
LAAN VAN MEERDERVOORT 179a
DEN HAAG 5279

*De hardnekkige politiek van iedere firma dient
 daarin te bestaan, steeds te zoeken naar menschen
 met hersenen, menschen met gezond verstand.
 (De Zakenwereld).*

spiegelruit heen, zoo het even duidelijke opschrift — des avonds verlicht — u niet reeds den weg gewezen had naar de uitgezochte étalage van Indische volkskunst-artikelen daaronder.

Is „Boeatan” werkelijk „populair”, in den zin van: door het groote publiek gezocht?

Uit den omzet der goederen is dit tot nu toe nog niet gebleken, niettegenstaande er een groote keuze met veel verscheidenheid is en de prijzen, waarlijk zoo billijk mogelijk gesteld zijn. Typeerend was in dit opzicht de uitroep van den heer Zeilinga, toen deze als voorzitter van het bestuur der Kunstnijverheids-zaak van de Afdeling der Vereeniging „Oost en West” te Weltevreden, welke slechts luttele jaren levensvatbaarheid bezat, een bezoek bracht aan de Toonkamers van „Boeatan”: „Maar de prijzen zijn hier nog lager dan bij ons in Batavia!” En dit niettegenstaande de niet geringe vrachtkosten en de inkomende rechten, die er hier nog op drukken! Vandaar dan ook, dat de weg langs de maag moet worden ingeslagen, omdat de Indische keuken bij velen hier meer in den smaak schijnt te vallen, dan de Indische Kunst. Ook bij het nieuwe filiaal te Scheveningen blijkt zulks het geval te zijn, niettegenstaande de beschikbare ruimte daartoe waarlijk onvoldoende is. Men zit er echter, hoewel zeer beknopt, toch „knus”, te midden der mooie tentoongestelde voorwerpen, welke — laat 't ons hopen! — op den duur hun overredenden kunst-invloed, ook op de gezellige eters, niet zullen missen. Eerst dan zal men kunnen zeggen, dat Boeatan „populair” is.

De „Haagsche Courant” maakte terecht de opmerking: „dat het aardige Boeatan-filiaal, in het vreemdelingen-seizoen wel eens zeer en vogue zou kunnen komen”.

Ja, nu reeds is, naar wij vernemen, meer Indonesische kunstarbeid aan vreemdelingen verkocht, dan aan Nederlanders.

Zou dit te wijten zijn aan de Hollandsche nuchterheid, die gebrek aan gevoel voor volkskunst meebrengt, of aan de beruchte, verkeerde zuinigheid, die valt over enkele gulden waar 't geldt een mooi gebruiks-voorwerp, in plaats van een goedkoop en leelijk ding? Is een dagelijksch genot voor de oogen niet veel meer waard? Wij hoorden wel eens de opmerking maken, dat wij, Nederlanders, al te veel gewend zijn aan de produkten der Indonesische volkskunst, welke voor vreemdelingen de bekoring van het nieuwe hebben. Maar daartegenover staat toch, dat iets, waarvan men het mooi beseft en waardeert, juist in de dagelijksche omgeving, hoe meer men het ziet en er mede vertrouwd raakt, aan schoonheid en dierbaarheid wint. Vinden wij de Hollandsche schilderkunst minder mooi, omdat wij ze veel zien en goed kennen?

Mogen de Hollanders zich dezen zomer bij ons Boeatan-filiaal niet laten beschamen door de vele Duitschers en Amerikanen, die — zij 't dan ook niet altijd uit zuiver kunstgevoel! — gaarne wat meer geld over hebben voor origineel Indische volkskunst, om er hun huis mede te sieren. Hoe verschillende artikelen daartoe best te gebruiken zijn, hebben de bezoekers van de E.V.A.-tentoonstelling gedurende de laatste week in het Kurhaus kunnen zien, waar Boeatan ook een mooie „stand” boven in de front-galerij had ingericht. Hoe prachtig kwamen de fijn uitgesneden, lederen wajang-figures uit tegen het glas, waartusschen men de altijd varieerende zee des te meer kon bewonderen. Hoe goed voldeden de Soemba-Selimoets, als divan-kleed, als schutsel of portière; de stemmige Endeh-Kains als tafelkleed, de batik-dodots als gordijnen en spreien, de hoofddoeken als kleedjes, de slendangs en kembens als schoorsteenbedekking. Hoe mooi staan groote bloemen in de koperen vazen en kommen, en kleinere in de bamboekokers, waarvan bijna ieder eiland van den Archipel er in de schoonste verscheidenheid levert!

Uit dien stand in het Kurhaus werden ijverig stroombiljetten, ook betreffende het nieuw-geopende filiaal, rondgedeeld, zoodoende waschte de ene hand de andere. Moge de daaruit geboren schoonheid zich meer en meer openbaren in daadwerkelijk belangstellend bezoek aan de Toonkamers in Gevers Deijnootplein 28 te Scheveningen!

Dan eerst zal er sprake kunnen zijn van populariteit.

Aan den anderen kant — dan de financieele, welke toch niet de hoofdrol mag spelen! — mogen de medewerkers van Boeatan van geluk spreken, dat door hun toedoen de Indonesische volkskunst noch tot mode-zaak gedaald, noch geïndustrialiseerd is geraakt, gelijk helaas met die van Japan geschied-

HOTEL „DE TWEE STEDEN” | RESTAURANT „DE TWEE STEDEN”

Buitenhof

Telefoon Nos. 15950 - 15951 - 10062

's-Gravenhage

FAMILIE HOTEL EERSTE RANG IN HET CENTRUM DER STAD

Thé Dansant — — Diner Concert

Roemeensch Orkest

5104

Uitstekende Keuken

GERENOMMEERDE WIJNKELDER

Speciale tarieven voor langdurig verblijf
Kamers met stroomend water en prive bad

de, zóó dat er in Europa bijna geen „hall”, geen „serre” meer was zonder die afschuwelijke z.g. „versiering” van Japansche „snuisterijen”. Al heeft dit voor korten tijd geld opgebracht, véél schade en schande heeft het kunstliedende Japan hierdoor geleden, welke moeilijk meer te boven te komen zijn. Gelukkig is de Indonesische volkskunst tot nu toe daarvoor bewaard gebleven.

Mogen de kunstzinnige inboorlingen en hun voor mannen ginds, zoowel als de Nederlandsche autoriteiten en belangstellenden, dat altijd dreigend gevaar van minderwaardige verwestering inzien en de Indonesische volkskunst er voor behoeden, door waardeering aan te moedigen en op te wekken voor het origineel schoone Oostersch-inheemsche karakter er van, dat niet hoog genoeg — ook financieel — te schatten is!

Een sprekende film van Atjeh.

Dat het Oosten, speciaal ook de Ned.-Indische Archipel, het Westen — in den goeden zin — steeds nader komt, bewijzen o.a. de vele filmen, die er in den laatsten tijd zijn opgenomen. Zoo lazen wij onlangs het volgende bericht, aan de *Deli Courant* ontleend:

*Atjehers sprekende ten toneele.
Een geheel nieuw experiment.*

„Het ligt in de bedoeling van den heer en mevr. Schoedsack, vervaardigers van de beroemde film „Chang”, die naar men weet, in samenwerking met een assistent in de nabijheid van Blang Rakel een film van de Atjehsche wildernis hebben opgenomen, om binnenkort te beginnen met de vervaardiging van een sprekende film van dat gedeelte van Atjeh, waarin Atjehers, en mogelijk ook Javanen en Maleiers, sprekende ten toneele zullen worden gevoerd”.

Deze film is nu zoo juist voltooid en, naar wij vernemen, is mevrouw Schoedsack hiermede op weg naar Amerika, waar de film wel weer het eigendom zal worden van de Paramount, hoewel, naar de heer Schoedsack vertelde, het geheel dezen keer een onderneming van hemzelf is geweest.

Laat ons hopen, dat hij daarmee eerlang ook naar Nederland zal komen.

Persoverzicht uit de Indische Bladen en Tijdschr.

I. Uit de Europeesche Pers.

V. S.-tarieven.

Ongenaakbaar en onbeklimbaar worden de tariefbastions in de landen, welke Ned.-Indië omringen. Het amendement-Blaine was één van de meer dan 600 in de Ver. Staten aangenomen wijzigingen in een tariefwet, welke den staat 600 miljoen dollar aan invoerrechten per jaar oplevert. De meening „Indië loopt vrij” is onjuist; behalve de tabak zijn er ook andere producten, waarmee — n. h. i. van *De Loc.* (1 en 2/5, blz. 3 en 23) — moeilijkheden mogelijk zijn. Immers: het amendement-Blaine laat den invoer toe van artikelen, die in Amerika niet, of niet voldoende worden voortgebracht; doch men kan te allen tijde een verbod toepassen op producten van gedwongen arbeid, die men wél in de Ver. Staten voortbrengt. Wat betreft tabak zullen de Zuidelijke staten der V. S. (o. a. Virginia, Maryland en South-Carolina), die groote tabaksoogsten hebben, steeds trachten de Deli-tabak te weren. De geheele sigarenindustrie der V. S. zal echter steeds trachten de grenzen voor het onmisbare Deli-blad open te houden. Voorloopig kan men aannemen, dat de Deli-tabakscultuur weinig schade zal ondervinden; conflicten blijven echter mogelijk. De kans bestaat, dat over de producten *vezel, hennep* enz., voor zoover zij met poenale sanctie zijn verkregen, moeilijkheden ontstaan. Deze kwade kans bestaat eveneens voor de *palmolie*, inzooverre producten van andere plant-aardige oliën in de V. S. vooral in de toekomst wellicht

INSTITUUT VOOR Stralenbehandeling

Hoogfrequentie-Röntgen-Helium

Spec. v. Rheumatiek, Asthma en licht, Lever- en Nierziekten, Stofwisselingsziekten en Storingen v. d. innere Secretie, Suikerziekte, organische Zenuwziekten, Aderverkalking en algemeene Zwakte.

Spreekuren werk. beh. Zaterdag 9—1 en 3—5.

5425

Dr. H. W. Reich, Arts en Arzt.

Bezuidenhout 37, Den Haag.

Leden van „Oost en West”.

Het aangewezen adres voor 1e kwaliteit Melk en Melkproducten is de N.V. Melkinrichting

„DE NIEUWE LANDBOUW” 5443

DEN HAAG:

SCHEVENINGEN:

N.W. Buitensingel 50 Wassenaarschestr. 127

Telefoon 33855.

Telefoon 50363.

trachten de concurrentie te verhinderen. *Koffie* en *thee* zouden, voor zoover zij op ondernemingen worden voortgebracht waar contractanten werken, geweerd kunnen worden en hetzelfde geldt uiteraard voor andere producten met name van Zuid-Sumatra. De *rubber* „loopt” inderdaad „vrij”. Amerika heeft belang bij goedkope rubber, heeft de rubber graag zoo goedkoop mogelijk, en accepteert dus volgaarne de Ned.-Indische rubber, al is een deel daarvan met poenale sanctie verkregen. Over de wijze, waarop in de Ver. Staten de controle zal worden uitgeoefend, is nog niets bekend; wellicht zal een certificaat van oorsprong geveerd worden. Hoopvol stemt echter het feit, dat voor de *hoofproducten* der streken, waar poenale sanctie van kracht is, de kans op tegen gaan van den invoer in de V. S. gering is; terwijl het voor de *andere producten* der streken, voorzoover zij thans (in kleine kwanta) naar de Ver. Staten mochten gaan, mogelijk is de bestemming te wijzigen. De statistiek toont, dat de invoer in de V. S. uit Ned.-Indië van deze producten niet zoo groot is, dat het niet mogelijk zou zijn die te handhaven door uitvoer uit Java; en zoo blijft de uitwerking van het amendement-Blaine wat Ned.-Indië betreft waarschijnlijk gering. Dat men niettemin het voorstel van den secretaris der Ned.-Am. K. v. K. om juistere denkbeelden in Amerika ingang te doen vinden moet steunen, spreekt vanzelf.

De *Deli Crt.* schrijft over „Indië en de Amerikaanse tarieven” (8/5), *De Loc.* over „Genève en de Suiker” (29/4, Dr. H. C. Princen Geerligts) en „Suiker en protectie” (1/5, blz. 6); het *Soer. Hbl.* geeft een „Alg. Commercieel Overzicht” (2/5).

De Britten en wij.

Naar aanleiding van een telegram van Dr. M. van Blankenstein aan het „Soer. Hbl.”, dat de Engelsche Pers met levendige belangstelling, doch zonder veel vertoon van emotie of critiek, de politiek van den Onderkoning van Britsch-Indië ten aanzien van de actie van Gandhi volgt, trekt de „Indische Crt.” een vergelijking tusschen de houding van Engeland en Nederland, van Engelschen en Nederlanders. Indien in Ned.-Indië een campagne, als die van Gandhi, ware ingezet, en de Indische Regeering had dezelfde houding aangenomen als thans de Br.-Indische onderkoning, zou h. i. in de Nederlandsche en Indische pers een storm van verontwaardiging zijn losgebroken. Heel de Europeesche samenleving zou in beroering zijn. De Britten denken en handelen anders. Iets van den geest, welke spreekt uit de Britsche leuze: „Right or wrong, my country” zouden wij wel kunnen gebruiken.

De *Deli Crt.* (5/5) moet erkennen dat, wat de groote politieke vraagstukken betreft, de Brit zich heel wat minder snel opwindt dan de Nederlanders; Gandhi's verzet heeft het Britsche volk merkwaardig onberoerd gelaten. In een dergelijke kalmte tegenover groote en be-

WELKOM IN NEDERLAND !

5080

Het Crediet-Magazijn „DE RESIDENTIE” zou met genoeg Uw opdracht tot levering van Uw geheele installatie bij Uw terugkomst in het Vaderland ontvangen. Al wat „De Residentie” levert, is van eerste kwaliteit, billijk in prijs. De betaling wordt geregeld in overleg met U.

Crediet-Magaz. „De Residentie”
Lange Beestenmarkt 119-127
TELEFOON 15555 — DEN HAAG

COLUMBIA

De bekende mooie succesnummers uit

„das Land des Lächelns“

en verder een keurcollectie van Odeon-platen, gezongen door RICHARD TAUBER, zijn steeds in voorraad bij:

„The Columbia House“

Laan van Meerdervoort 99

Telefoon 32151

— 's-Gravenhage

5333

ODEON

langrijke zaken ligt h. i. een zeer groote kracht opgesloten. Men staat daardoor heel wat rustiger tegenover de oplossing ervan, men loopt heel wat minder gevaar overijde of door angst ingegeven, verkeerde, beslissingen te nemen, die in dergelijke zaken niet gemakkelijk te herstellen zijn. De Britten bevorderen en voeren deze karaktertrek stelselmatig op; de groote invloed der „public schools“ is daarvoor mede een oorzaak. Er zou alles voor te zeggen zijn dit stelselmatig opvoedings-systeem ook voor het Nederlandsche volk na te streven.

Echter meent de *Delicrt.* er ook op te moeten wijzen dat de Britsch-Indische Regeering Gandhi niet tot een martelaar wilde maken; daardoor was men in Br.-Indië en in Engeland veel minder onder den indruk van Gandhi's verzet dan anders wel het geval zou zijn. Ook staat de Britsche politiek momenteel onder de leiding van de Labourparty, en het is duidelijk in haar lijn gelegen om tegenover Br.-Indië en tegenover tal van andere vraagstukken zoo toegeeflijk mogelijk te zijn. Dat drukt het stempel op de Britsche vlootpolitiek ter Londense Vlootconferentie en ten aanzien van de Britsch-Indische politiek. Men meene echter niet, dat deze politiek zoo algemeen in Br.-Indische kringen wordt bewonderd en toegejuicht; het tegendeel is veeleer waar. Dan is er nog de kwestie, dat het Britsche wereldrijk zich heel wat meer kan veroorloven dan het kleine Nederland, te midden van een naijverige wereld kan doen. Als uitwas van deze rustige aanschouwing der vraagstukken heeft Gr.-Britannië zich in menig opzicht ook te ver laten gaan en heeft het daardoor ook groote nadeelen geleden. De industrie in Engeland kan niet met die van het Europeesche vasteland concurreren en in enkele opzichten heeft Engeland zich door anderen laten voorbijstreven. *After all* blijft het nog de vraag of de Britsche politiek ten aanzien van Br.-Indië de juiste zal zijn.

Onderwerpen van internationalen aard treffen wij aan in het *Soer. Hbl.* (29/4 „De zieke conferentie“, Villanus; 3de bl. „Het dilemma in Br.-Indië“; Sir Reginald Grad-dock; 1/5 „Nutteloos gepraat“, J. G. Boon; „Br. uit Br.-Indië“, Jehaz-Wallah; 2 en 3/5 „Balfour“; 2/5 „Ieder voor zich“, Hugo Reynst).

Over Indië.

De *Loc.* (28/4, bl. 3) vervolgt hare bespreking van enkele buitenlandse persstemmen „Over Indië“. „The Economist“ maakte de opmerking: „De politiek om het bestieren der zaken meer en meer in Inlandsche handen te leggen wordt door de autoriteiten in Ned.-Indië voortgezet. Dit heeft automatisch de uitwerking, dat gezag en prestige der Europeesche bevolking worden verzwakt, en naar veler meening wordt de arbeid der emancipatie van den Inlander te ver en te snel doorgevoerd. Deze bewuste politiek der Overheid kan zeer wel de verklaring zijn voor een groot deel van de politieke onrust der laatste jaren.“ Dit inzicht wordt door velen in Ned.-Indië gedeeld en inderdaad stelt men met leedwezen de eigen hoogste Overheid aansprakelijk althans voor een deel der moeilijkheden, die in Ned.-Indië op politiek gebied worden ondervonden. Een Britsch bezoeker heeft het reeds gezegd: „many of your troubles are of your own making“.

De beide organen van de „Pan Pacific-Labour Union“, die te Sydney en te San Francisco verschijnen, getuigen van de toename der werkzaamheid dezer wijdvertakte communistische organisatie. „Gerard Vanter“ te Amsterdam schreef in het Maartnummer van het „Pan Pacific Monthly“ over „Dutch civilisation in Indonesia“. Dezen communisten is geen leugen te grof, doch leerzaam blijkt ook dit woord van onze vijanden. Het wijst een weg: voor waakzaamheid, voor stevig optreden tegen ordeverstoring en gezagsonderminning, maar vooral voor strenger tegengaan van alle extreme actie. Het vooronderzoek in Indië inzake de P. N. I.-arrestanten (van 29 Dec.) heeft voorbereiding van ongeregeldeheden aangevoerd; de Overheid heeft zeer terecht ingegrepen. Uit het bovengenoemde sowjet-orgaan blijkt, dat alle extreem-nationalistische actie wordt beschouwd en gebruikt als voorbereiding van nieuwe woelingen. Of de leiders dier actie zich hiervan bewust zijn, of zich onbewust laten misbruiken, is strafrechtelijk van belang, doch komt er voor de samenleving — naar het oordeel van *De Loc.* —

niet op aan. De brand, welken een brandstichter opzettelijk ontsteekt, woedt fel; doch even fel en vernietigend is het vuur, dat door een spelend kind ontstoken wordt. Dat onze Overheid tegen misdadige brandstichters genoegzaam is gewapend weet thans wel ieder. Maar soms lijkt het, als gaf zij het spelend kind zelf tondel en vuursteen in de hand.

Aandacht verdienen: het *Bat. Nwsbl.* (5/5 „De I. S. D. P. op 1 Mei“ te Weltevreden), het *Soer. Hbl.* (28/4, 1, 2 en 3/5 „Vaderlandsche kout“, *Zentgraaff*), de *Delicrt.* (10/5 „De kunst van regeeren“) en *De Loc.* (1/5, blz. 4 „De Bestuursvorming“; blz. 30 „Wij zijn er, en wij blijven er“ en „Het leerzaam manifest der P. N. I.-extremisten“; blz. 35 „Het Laatste“).

Gemengde huwelijken.

Dr. J. A. Nederburgh heeft in het „Pol. Econ. Weekblad“ (31/12) nogmaals met klem de aandacht van het Europeesche publiek gevestigd op den misstand, dat de Europeesche vrouw, die buiten of in Ned.-Indië met een Inlander in het huwelijk treedt, publiek- en privaatrechtelijk den staat van haar man volgt en daardoor de Europeesche vrouw in Indië overgeleverd wordt aan de genade van haar Oosterschen man. Ter bestrijding van de zeer kwade kansen, die uit een zoodanig gemengd huwelijk kunnen voortvloeien, beveelt Prof. N. eene wijziging aan van art. 163 der Indische Staatsregeling, daartoe strekkende, dat de met een Europeesch meisje trouwende Inlander, van rechtswege den staat van Europeaan zoowel privaat- als publiekrechtelijk zou moeten verkrijgen. Het *Soer. Hbl.* (28/4, 2de bl.) kan zich met dit denkbeeld geheel vereenigen. Waar de laatste jaren talrijke wijzigingen zijn aangebracht in de Indische Staatsregeling, uitsluitend in het belang der Inlandsche bevolking, verwacht het S. H., dat door de Regeering ook in het belang der Europeesche bevolking deze noodzakelijke wijziging zal worden voorbereid, althans zoo spoedig mogelijk eene wettelijke voorziening terzake zal worden getroffen.

Wij verwijzen naar de *Delicrt.* (5/5, 2de bl. „De Islam en de vrouw“).

Het Kon. Magnetisch en Meteorologisch Observatorium.

Het Observatorium, gevestigd te Batavia aan den Engelschen Kerkweg, werd — volgens het *Bat. Nwsbl.* (1/5, 4de bl.) — gesticht in 1866. In de eerste plaats worden hier gegevens verzameld voor den algemeenen weerdienst, betreffende de temperatuur, vochtigheid, windrichting, windsnelheid enz.; van 70 secundaire stations, over den geheelen Archipel verspreid, komen de berichten. Weervoorspellingen, zooals in Europa worden gegeven, zijn in Indië niet mogelijk, omdat bij den aequator geen depressies optreden. Alleen op groote breedten komen depressies voor, waaruit het komend weer kan worden afgeleid, b.v. dat op Zuid-Westen-wind regen, en op Noord-Oosten-wind koude kan volgen. De waarnemingen omtrent den regenval geschieden op 3426 punten in Indië; de resultaten worden te Batavia verwerkt en in kaart gebracht. Een belangrijk onderdeel van de werkzaamheden is de seismografische waarneming. Seismografen-stations zijn gevestigd te Medan, te Ambon en op de helling van den Merapi; aan het Observatorium-zelf zijn de nieuwste inrichtingen voor waarneming opgesteld. Aardbevingen staan slechts bij uitzondering in verband met de werking van vulkanen. Het aarde-lichaam is nog geenszins in rust; voortdurend treden in dit lichaam spanningen op, welke somtijds zoo sterk zijn, dat een verschuiving in het aarde-lichaam het gevolg is. Dit is een aardbeving. Die verschuiving heeft haar aangrijpingspunt in het lichaam-zelf, welk punt het *hypocentrum* genoemd wordt, terwijl het punt aan de aard-oppervlakte, waar die schuiving zich openbaart, het *epicentrum* heet. Er kunnen zich echter ook bevingen voordoen in en door vulkanen, doch het aangrijpingspunt ligt dan zoodanig aan de oppervlakte, dat de beving zich slechts tot op korten afstand in de aardkorst voortplant. En deze bevingen kunnen daarom slechts bij uitzondering door de seismografen worden geregistreerd. Zoo demonstreeren de instrumenten in het Observatorium niets van de aardbevingen in den Krakatan. Te Batavia worden een 250 bevingen per jaar door de seismograaf waargenomen. Men heeft zeer gevoelige en minder gevoelige seismografen, beide onderverdeeld in twee inrichtingen, n.l. voor verticale- en horizontale registratie. De seismografen zijn opgesteld in een afgesloten ruimte met dubbele muren, plafonds en vloeren, van weersinvloeden zooveel mogelijk afgesloten. Het instrument staat op een afzonderlijk fundament, een blok metselwerk van 120 ton zwaarte. De gevoelige seismograaf is in principe een ijzeren punt rust. Bij een beving blijft het zware gewicht als het ware op zijn plaats, doch het fundament beweegt zich — met de aarde — ten opzichte van het gewicht. Deze beweging nu wordt op ingenieuze wijze, door middel van hefboomen overgebracht op twee fijne penen, die langs een rol geprepareerd papier loopen en dus de beving daarop aangeven. Met dit instrument kunnen alle heftige bevingen ter wereld worden geregistreerd. Het geheel staat in verbinding met een electrisch gedreven klok; elke minuut worden de naalden automatisch even omhoog geheven, om het uur iets langer, zoodat op de registratie-rollen de tijd der beving onmiddellijk kan worden afgelezen. Waar er twee rollen zijn, één voor Noord-Zuid- en één voor de Oost-West-richting, kan onmiddellijk de richtlijn bepaald worden. Bij een eenigs-

zins hevige beving echter worden de slingeren zoo groot, dat zij op de rollen niet meer te beschrijven zijn, en dan stelt de seismograaf zichzelf buiten werking. De taak is dan echter reeds overgenomen door de minder gevoelige, welke de beving in veel kleiner mate beschrijft. De verschillende observaties ter wereld wisselen haar gegevens voortdurend uit, waardoor zij uit diverse waarnemingen alle details kunnen afleiden.

Het *Bat. Nwsbl.* vertelt van „De vernikkelingsplannen“ betr. de Indische munt (2 en 3/5).

II. Uit de Inheemsche en Maleisch-Chineesche pers.

De rubriek Opvoeding en Onderwijs van *Soeara Moehammadiah* van 31 Maart bevat een artikel over het thans verstrekte onderwijs en de nationale opvoeding. De schrijver verklaart dat in het gouvernementeel onderwijs vier invloeden zijn te onderkennen welke een rem kunnen worden voor den nationalen vooruitgang. Het zijn die van het sectarisme, het conservatisme, het materialisme en het onwetenschappelijke, waarmee schrijver bedoelt dat het geen neiging tot zelfstudie kweekt. In het gedeelte waarin hij het sectarisme behandelt, zinspeelt de schrijver op „verdeel- en heersch“-methoden en verklaart dat de nationale opvoeding democratisch behoort te wezen in den waren zin des woords en het werk van eenheid of eenmaking moet dragen. Gehoopt wordt dat de vooraanstaande paedagogen in de Inlandsche kringen er hun meening over zullen geven op een „Congres voor nationale opvoeding“, dat volgens inzien van schrijver noodig moet gehouden worden.

De *Verkenner* (orgaan Voorpost Inl. Best. Amt.) van 20 Maart zegt dat er vaak wordt beweerd dat de Inlandsche bestuursambtenaren zoo weinig voor den economischen vooruitgang van de desamenschen doen. Wie op de hoogte is van B.B. aangelegenheden zal bij die bewering alleen zijn schouders ophalen. De a.s. B.B. ambtenaren loopen met allerlei plannen in het hoofd om hun volk vooruit te brengen. Zoodra zij echter in actieven dienst komen, hebben zij hun handen zoo vol met andere werkzaamheden dat ze niet veel aandacht kunnen besteden aan die economische verbeteringen. Alleen de physisch sterken maken daarop een uitzondering. Overigens is schrijver van meening dat in de eerste plaats aan de bevolking een behoorlijk bestaan moet worden verzekerd. Van de credietinstellingen verwacht hij niet veel heil voor den economischen vooruitgang van den desaman, omdat ze een commercieel karakter dragen. Schrijver brengt eenige wijzigingen naar voren, waardoor naar zijn meening verbetering in die instellingen is aan te brengen.

De *Oetoesan Sumatra* van 26 Maart ziet in de verklaring van de Regeering, dat de Indonesiërs als bezitters van het land verplicht zijn om tot de verdediging daarvan mee te werken indien er een aanval van buiten komt en in de verwerping van het inlandsche militie-voorstel, een insequentie. Om met succes een buitenlandschen vijand te kunnen bestrijden, is het toch noodig dat de toekomstige verdedigers in het wapengebruik worden geoefend en op de hoogte worden gebracht van oorlogsaangelegenheden. Zonder de inlandsche militie zullen de Indonesiërs in zulk een strijd alleen als aas kunnen fungeren.

Naar aanleiding van een schrijven uit de Straits, waarin wordt medegedeeld dat de Sultans daar te lande in vele opzichten overeenkomen met Westersche vorsten, merkt de *Oetoesan Sumatra* verder op dat in Indonesië alleen de zelfbestuurders van Solo en Jogja rekening houden met de eischen van den modernen tijd. Onder hun ambtenaren treft men intellectueelen aan, terwijl bekend is dat vele prinses uit die hoven hun studie in Holland genieten. Alleen door oude, uit den tijd zijnde gebruiken en opvattingen overboord te gooien en zich aan den modernen tijd aan te passen, kunnen de zelfbestuurders vooruit komen.

Het blad *Soetasowan* van Februari merkt op dat hetgeen de volksbeweging op politiek, sociaal-economisch en cultureel gebied in het afgelopen jaar tot stand heeft gebracht, de Indonesiërs hoopvol stemt. Er valt een merkbare vooruitgang te constateeren. Indonesië, al is het ook een overheerscht land, maakt deel uit van de wereldhuishouding en heeft ook de aandacht van den Volkenbond. De volksbeweging gaat gestadig vooruit, de Indonesische eenheid neemt met den dag in kracht toe ondanks alle reactionaire belemmeringen, welke eveneens in aantal en scherpte vermeerderen. De taak van de volksbeweging is echter nog lang niet geëindigd. Wil men haar niet op politiek gebied zien werken, welaan, op sociaal en economisch terrein ligt nog een ruim arbeidsveld open.

In *Boedi Oetonio* van 11 April wordt opgekomen tegen de uitlatingen van Mr. Fruin, dat het Indonesische nationalisme geen volksbeweging vormt, doch van bovenaf opgedrongen is. Onjuist wordt ook diens bewering geacht dat de bevolking geen

einde aan het Nederlandsche gezag wensch, doch slechts naar rechtvaardige behandeling verlangt. Schrijver is er van overtuigd dat de onafhankelijkheid van Indonesië, overigens „door de natuurwet beheerscht”, gezien de toestanden rondom Indonesië, beslist zal komen. Zoolang er een vreemde overheersing bestaat, kan geen rechtvaardige behandeling worden verwacht. Verder betoogt schrijver dat de geest van de koloniale politiek geen stapje verder brengt op den weg naar het welzijn. Alleen door zelfwerkzaamheid en zelfopbouw kan dat doel worden bereikt.

In *Soeloeh Ra'jat Indonesia* van 9 April wordt gewezen op het streven in Europa voor den wereldvrede, met de oprichting van vredesgroepen op haast alle plaatsen, terwijl de Europeesche landen stilletjes hun oorlogsuitrusting vervolmaken en moderniseeren. Hiertegenover stelt schrijver de opvattingen van den Rus Boris Raptchinsky en den Jood Eugen Hoeflich, die een overwinning van Azië op Europa voorspellen, omdat Azië een anderen en beteren basis voor zijn beschaving heeft dan Europa. Het tijdstip van: Azië voor de Aziaten zal komen. Schrijver eindigt met den uitroep: „De ware beschaving komt uit het Oosten!”

Een Arabisch blad te Soerabaja, de *Hadramaut* van 3 April, constateert met leedwezen dat in Egypte in de laatste tijden meer en meer voor den Islam verderfelijke opvattingen gehuldigd worden en de Christelijke propaganda aan invloed wint. De moderne Egyptisch-Arabisch pers werkt dit ook al in de hand. Evenals eertijds in Turkije is dit thans ook in dit land te wijten aan de Europeesche scholen en het moderne, Westersche onderwijs, dat zij geven. Nu gezegd kan worden dat Turkije afvallig is geworden van den Islam, zijn de oogen van alle Moslims gevestigd op Egypte. En thans zien deze met schrik dit land denzelfden weg opgaan als Turkije. Toch zijn er in Egypte nog genoeg ijveraars voor den Islam, doch zij hebben ten eenemale geen invloed op den tegenwoordigen gang van zaken. Zelfs niet de menschen van de Azhar, met welke universiteit nu ook gespeeld wordt door de modernistische partijen der Egyptische Regeering. De Islam is thans zonder bescherming en heeft meer dan ooit een Mohammedaansch dagblad noodig dat hem verdedigt en aan de toenemende afvalligheid met alle kracht paal en perk stelt.

Het Chineesch-Mal. blad *Bintang Mataram* van 26 Maart, hekelt het lukraak overnemen van Westersche gebruiken en opvattingen door de Indoneziërs. Men legt zich b.v. met overdreven ijver toe op de Hollandsche taal, zonder er bij na te denken dat er op de wereld maar weinig streken zijn waar deze taal gesproken wordt. Schrijver geeft toe dat voor den vooruitgang vreemde elementen nuttig kunnen zijn, maar bij het overnemen daarvan eenige voorzichtigheid niet overbodig. Het geval van de Taman-Siswo-onderwijzers en dat van een dokter te Tjilatjap toonen ons tot welke gevolgen de vrije omgang tusschen mannen en vrouwen kan leiden en waarschuwt ons tevens voor het klakkeloos nabootsen van Westersche gebruiken, aldus schrijver.

Perniagaan van 22 Maart geeft een beschouwing over het socialisme en het nationalisme. Terwijl in Europa de socialisten en nationalisten over het algemeen niet op goeden voet met elkaar staan, vertoonen in Indië beide partijen meer neiging tot een vriendschappelijke verhouding. De socialisten willen de kapitalisten uit Indië weg hebben, omdat zij die vereenzelvigen met de overheersing. Daarvoor is het noodig dat Indonesië onafhankelijk wordt en dit kan alleen door een revolutie. Hierin ziet het blad een zekere overeenstemming en een zekere sympathie tusschen de nationalisten en socialistes in Indië.

Oost- en Westindisch literatuuroverzicht.

De Redactie van tijdschriften, welke in deze rubriek worden opgenomen, worden uitgenoodigd de bladen rechtstreeks te zenden aan den redacteur van deze rubriek, Obrechtstraat 163, 's-Gravenhage. Hetzelfde geldt voor uitgevers, die hun boeken in dit overzicht wenschen vermeld te zien.

Algemeen Landbouweekblad voor N.-I.

No. 43 van 26 April: De V.V.A. en de stroohalm. — Heveaplantmateriaal, door H. Kremer. — Uit het Lahargebied van Srengat, door S. (lahar is eruptiestof.). — Dingen, die gebeurd zijn XI, door B. — Toestel voor het ononderbroken verwijderen van palmvruchten uit hun trossen of stelen (octrooiaanvraag 39867 van 1 Mei 1928, openbaar gemaakt 15 Febr. 1930). — Beschouwingen inzake het belang voor Nederland en de overzeesche gewesten bij een goede inrichting van de Landbouwhoogeschool, door F. W. Ostendorf. — De actie van Marinus (rubberrestrictie).

ALLE Wijnen Gedistilleerd en Limonade van

zijn voorhanden bij de navolgende firma's

5111

DEN HAAG:

N. V. DUYNSTEE's Wijnhandel, Spui 250, Telefoon 16413
 N.V. ENGELS' Wijnhandel, Suezkade 48, Telefoon 32694
 HENRI VLEK, Hoofdkantoor, Herderstr. 24, Telefoon 17368*
 HENRI VLEK, Filiaal Goudenregenstr. 206, Telefoon 38044
 N.V. VLEK's Wijnhandel, Theresiastr. 88, Telefoon 70100
 Wijnhandel LEEUWENDAAL, Oranjelaan 4, Telefoon 18755
 SCHEVENINGEN: HENRI VLEK, Filiaal Pansierstraat 33, Telefoon 51962
 VOORBURG: Wijnhandel v. d. KRUK, Willemstraat, Telefoon 78171

— De tapmethode Bosch (met portret van den onvermoeiden strijder). — Sierheesters, VIII, door P. M. W. Dakkus. — Borneo-orchideeën, die goede snijbloemen geven, door Lau Pipa (uit nieuws- en adv.blad van Pontianak).

Economisch Statistische Berichten

In nr. 753 van 4 Juni een art.: De groei der internationale petroleumindustrie, door dr. W. Mautner. Uit de statistiek zien wij Ned. Indië voorkomen met het getal 432.703, vertegenwoordigende evenzoveel maal 1000 vaten van 159 l.)

Eigen Haard

In nr. 22 van 31 Mei: De haven van Semarang, door G. M. N. — Wegens vertrek naar Indië..., door mr. N. J. Vellenga.

De Indische Post

Van 3 Mei nr. 18: Alweer.... Fruytier. — Het roemloos einde, door Homunculus (dat is van den oud-Indisch gast, die zijn tijd tot het bittere einde doodt).

De Indische Verlofganger

van 30 Mei nr. 43: Indische menschen, door S. Kalf. — Curieuse verhalen van al-oud Ambon, door C. Vis-Janssen van Raay.

De Indische Mercur

Uit nr. 23 van 4 Juni: Het „Kapokbesluit”, toegelicht door ir. W. L. Utermark, VII. — Nieuwe „uitvindingen” op het gebied der Suikerindustrie, door dr. H. C. Prinsen Geerlig. — Canada in de Carabische zee, door dr. H. C. Prinsen Geerlig (de crisis in de suikerindustrie is oorzaak, dat er in de Vereenigde St., „Chicago Tribune”, weer stemmen worden gehoord, die het uitdrijven van Europeanen uit het Westelijk Halfrond eischen). — Tabakselectie (verslag van prof. dr. J. A. Honing in het „Fonds Landbouw Export Bureau” 1928—1929).

Indologen Blad

van Mei: La Formation des Fonctionnaires Coloniaux Français, door Georges Hardy. — C. L. Westenenk †, door Samkalden. — De economie in het studieprogramma der Vereenigde Faculteiten.

Inter-Ocean.

Meinummer: The Way to Indra's Heaven. — Tramping in the Shan States, door Henry R. O'Brien. — The Bontocs. A Primitive Malay of the Philippines, door R. M. Zingg. — Legends of the Rice Grain. — The Kawah Kamodjan near Garoet.

De Mijningenieur

Nummer 5 van van Mei: Over het kruipen van den bodem in het Noordelijk deel van het regentschap Bandjarnegara, door dr. Ch. E. A. Harloff (met 4 figuren). — Over Indische kalkmergels geschikt voor de bereiding van Natuurement, door ir. J. Grandjean. — Wat kan met eenvoudig electrisch bodemonderzoek in Nederlandsch-Indië gedaan worden, door ir. A. Wieslander. — Over jong-vulkanische afzettingen, door dr. M. Neumann. — Over de opleiding der Delftsche Mijningenieurs, door ir. E. L. Siccama.

Nederlandsch Archief voor Kerkgeschiedenis.

In het Meinummer een artikel van prof. dr. L. Knappert: Een bladzijde uit de kerkgeschiedenis van Essequibo, Berbice en Demerary.

Nederlandsch-Indië, Oud en Nieuw.

Afl. 2. van Juni: De Indonesische instrumenten in het muziekhistorisch museum Scheurleer te 's-Gravenhage, door Dirk. J. Balfourt. — Beredeneerde opgave der reisschetsen, gemaakt in Mei en Juni 1915, door H. Maclaine Pont. — Javaansche huwelijksfeesten, door L. D. Petit.

Onze Vloot

Juninummer: Grondslagen voor de Defensie van Nederlandsch-Indië. — West-Indië. Reisbrieven II, door Kroese.

Pharmaceutisch Tijdschrift voor N.-I.

1 Mei nr. 5: Jaarverslag 1929 van het Scheikundig Laboratorium, door dr. M. Duyster (vervolg). — Referaten: Onderzoek van ampullenglas. Saccharine als eiwitreagens in Urine. Bereiding vervangmiddel Atophaanurotropin. Bereiding van gekristaliseerd glucose uit Convallaria majalis. Suikertritie. Bepaling van den ouderdom van eieren. — Micro-arsenikbepaling in organische stoffen. Arsenikgehalte van natuurlijke en met arsenikpreparaten behandelde levensmiddelen.

GEBR. VAN OOSTERHOUT - BREDA

GINNEKENSTRAAT 139 — BOSCHSTRAAT 10
 TOLBRUGSTRAAT 12 — CERESSTRAAT 30
 GINNEKENWEG 138 5291

KOLONIALE WAREN - COMESTIBLES - FIJNE
 VLEESCHWAREN - WIJNEN - ZUIDVRUCHTEN

Politiek Economisch Weekblad

Nr. 36 van 4 Juni: Onjuist oordeel (van „De Stuw” om het historisch staatsverband Ned.-Indië te behouden met zelfstandigmaking, zooveel mogelijk van de samenstellende deelen). — Op den verkeerden weg (van het zendingstijdschrift Wolanda—Hindia). — Een groot planter en een zwaar verlies, door prof. mr. J. de Louter, (n.l. van den heer Marinus). — Het Philippijnenavontuur, Anderen ter leering, door J. G. Lohuis. — Duitschland en onze koloniale politiek, door I. — Nederland en Indië in verleden en heden door H. A. Ritter.

Tropisch Nederland

Afl. 3 van 2 Juni: De zending en de beschaving in Indië, door prof. dr. A. W. Nieuwenhuis. III. — Godsdienstige gebruiken bij de Dajaks, door H. F. Tillema. — Indië op de jaarbeurs, door S. A. Reitsma. — J. H. Marinus † (met portret).

Tijdschrift van het Java-Instituut

No. 1, 2 en 3: Verslag van het 5de Congres ter gelegenheid van het 10-jarig bestaan op 4 Aug. 1929. — Nota van het Dep. van O. en E., inzake de oprichting en de organisatie van een Faculteit der Letteren in N.I. met kostenraming. — Een centraal Instituut voor de Indonesische litteratoren, door H. O.

ZENDINGS- EN MISSIEBLADEN.

Annalen van onze Lieve Vrouw van het Heilig Hart: 1 Juni, nr. 6: Een wandeling over Groot-Kei, door pater Jac. Bus (vervolg). — „Marianheuvel” te Tomohon, door pater H. Peeters.

St. Claverbond. Afl. 5 van Juni: Java aan het H. Hart van Jezus, door Joh. Hellings. — „Humne werken immers volgen hen”, door pater A. v. Kalken (uitreiking van de ridderorde van St. Gregorius aan den heer J. Schmutzer). — Geloof en Wetenschap, door C. van der Deijl, (dr. ir. J. Schutzer benoemd tot hoogleeraar te Utrecht).

Eenvaste burg is onze God, nr. 2 van Juni: Verslag uitwendige zending over 1929, door J. C. Schröder.

St. Joseph'scongregatie van Mill Hill, afl. 2. van Juni: Kinderzorg in Borneo.

BOEKENSCHOUW.

De Britsch Indiërs in Suriname. Een korte schets benevens een handleiding voor de beginselen van het Hindo, door Rev. Rudolf Karsten, met een voorwoord van mr. F. G. Schalkwijk en prof. dr. J. Ph. Vogel. Mart. Nyhoff. f 2.60.

Bevordering van den houtuitvoer van Suriname, door J. Ph. Pfeiffer, Alg. Landsdrukkerij. f 4.—

Handbook of the Netherlands East Indies, 8ste editie 1930. Dep. van L. N. en H. Buitenzorg. f 10.—

Jaarverslag van de Surinaamsche Bank 1929.

Catalogus van de boeken en kaarten, uitmakende de Bibliotheek van het Dep. van Koloniën, 8ste vervolg. 1930. Mart. Nyhoff, f 2.50.

Geen zaak kan zich heden ten dage de weelde van handenarbeid veroorloven, wanneer een machine het werk sneller, zonder fouten en tegen lagere kosten doen kan. (De Zakenwereld).

VEREENIGDE OCTROOIBUREAUX

BEËDIGDE OCTROOIBEZORGERS
 H. J. KOOY - Ir. H. J. J. WEURMAN

BEZUIDENHOUT 69 'S-GRAVENHAGE
 TELEFOON 72080 — 72081 — 72082

AANVRAGEN VAN OCTROOIEEN VOOR UITVINDINGEN EN DEPONEEREN VAN HANDELS- EN FABRIEKSMERKEN IN ALLE LANDEN. 5415

Maison van Seventer

GROOTSTE INRICHTING VOOR
DAMES- EN
HEERENKLEEDING
— NAAR MAAT —

5089 DEN HAAG
HEERENGRACHT 38 - TEL. 14214

Suriname

Na eenige zeer stormachtige zittingen, waarbij allerlei incidenten voorkwamen, hebben de Koloniale Staten in den nacht van 9 Mei, om half drie, met algemeene stemmen de begroting voor 1931 aangenomen.

Op 13 Mei heeft Gouverneur Rutgers de zitting der Koloniale Staten geopend met een rede, waaraan wij het volgende ontleenen:

Op wetgevend gebied kwamen in het afgelopen zittingsjaar verschillende belangrijke herzieningen tot stand. Zonder naar volledigheid te streven mogen daarvan genoemd worden de herziening der lepraverordening, der inkomsten-belasting-verordening, der bauxiet-wetgeving, der vuurwapenverordening en der verordening in zake concessies voor werken van openbaar nut. De aanhangigen herziening der delfstoffenverordening en der onderwijsverordeningen, de bakkersnachtsverordening en de watervergaarplaatsverordening kwamen nog niet tot afdoening. De indiening van een nieuwe pensioenverordening en de herziening der immigratie-wetgeving wachten op den afloop van het overleg met het Opperbestuur. In voorbereiding zijn ontwerpen voor een petroleumverordening, een verordening regelende de uitgifte van domeingrond, een waterschapsverordening en een herziening van de verordening op de toelating en vestiging van vreemdelingen.

Het afgelopen jaar bracht ook ditmaal niet de zoo vurig begeerde economische opleving. Het verslag van de Ver. voor Handel en Nijverheid wijst terecht op het bestaan van een depressie, waarvan het einde nog niet te zien is.

Weliswaar had de kleinlandbouw, dank zij den welgeslaagden rijstooft, een gunstig jaar en vertoonden de afzet en de prijs van de balata een aanzienlijke verbetering, terwijl in de houtindustrie meer bedrijvigheid is (waar te nemen, maar daartegenover staat de voortgaande daling der goudproductie en de verdere afbrokkeling der suiker- en koffieprijsen, terwijl ook de oogsten dezer producten teleurstellend waren.

Gelukkig zijn de vooruitzichten voor 1930 minder ongunstig. Voor de beide laatstgenoemde producten mag met vrij groote zekerheid op een ruimer beslot gerekend worden. Daarnaast is wederom een uitbreiding van het rijst-areaal te verwachten en een grootere uitvoer van hout en bauxiet.

Voor een verder liggende toekomst bestaat zelfs uitzicht op een belangrijke toeneming van den bauxiet-uitvoer, wanneer de geregeld voortgezette exploratie van de Kalbfleisch Corporation tot exploitatie op groote schaal leiden zou.

De petroleumvooruitzichten blijven onzeker. De boring, door de Surin. Oil Company in Nickerie aangezet, werd dezer dagen tijdelijk stopgezet in afwachting van de ontvangst van materialen voor een veel dieper gaande boring, welke noodig geacht wordt.

De meest opvallende vooruitgang, welke het afgelopen jaar ons bracht, is de opening der beide luchtlijnen, waarmede voorloopig tweemaal per week met Midden- en Noord-Amerika en eenmaal per week met Zuid-Amerika verbinding wordt onderhouden. De keuze van Paramaribo als een der hoofdstations op deze lijnen brengt vanzelf verschillende voordelen mede en leidde al dadelijk tot een zeer welkome verbetering in het notelwezen alhier. Het vervoer van enkele passagiers van Nickerie naar Paramaribo met een vliegtuig van de Pan American Airways opent nieuwe perspectieven voor het verkeer met de districten.

Ook uit anderen hoofde is verdere bedrijvigheid in de naaste toekomst te verwachten.

Zooals reeds bleek uit de begrotingsdebatten, voor enkele maanden in de Tweede Kamer der Staten-Generaal gehouden, overweegt de Regeering de uitzending van eenige expeditie ten laste van de Nederlandsche Staatsbegroting, met het doel de grenzen van Suriname volledig vast te stellen en af te bakenen.

(Wij teekenen hierbij aan, dat bij de Tweede Kamer is ingediend een wetsontwerp tot wijziging en verhooging van het Xle hoofdstuk der Rijksbegroting voor 1930. Het strekt tot verhooging van het eindcijfer met f 335.571, gevolg van de invoeging van vijf nieuwe artikelen tot een bedrag van f 341.000, waartegenover een kleine verlaging staat.

Een der nieuwe artikelen ad f 100.000 betreft de kosten verbonden aan de uitzending van een expeditie om in overleg met vertegenwoordigers van de Braziliaansche Republiek de Zuidgrens van Suriname af te bakenen.)

De Minister van Koloniën heeft zich bij de behandeling niet afkeerig getoond van een begrotingswijziging, waarbij de Rijksbijdrage, welke thans als sluitpost der Surinaamsche begroting fungeert, in twee posten gesplitst zou worden, waarvan de eerste een Rijksbijdrage zou zijn ter bevordering van de welvaart van Suriname, en de tweede een Rijksbijdrage ter dekking van "net tekort op de gewone huishoudelijke uitgaven.

Mocht deze wijziging tot stand komen, dan zou daarmee een gewichtige stap gezet zijn op den weg, om zonder verhooging van den eigenlijken sluitpost een grootere bijdrage van het Moederland te verkrijgen voor maatregelen, welke rechtstreeks gericht zijn op de bevordering van de welvaart van dit gebied.

Het is mijn voornemen in de komende maanden plannen voor dergelijke maatregelen verder uit te werken en de spoedige verwezenlijking daarvan zooveel doenlijk te bevorderen.

Aan de Nederlandsche Wetgevende Macht wordt dezer dagen een ontwerp voorgelegd om boven de Rijksbijdrage de middelen beschikbaar te stellen ter garantie van een eventuele leening ten behoeve van den aanleg eener waterleiding voor Paramaribo.

Met dankbaarheid zij er op gewezen, dat Nederland zich alzoo ten volle bereid toont, naast de miljoenen noodig ter aanvulling van het jaarlijksch tekort, belangrijke bedragen voor Suriname beschikbaar te stellen zoodra de overtuiging bestaat, dat het welzijn van dit land daarmee blijvend gebaat zal zijn.

„De West“ van 29 April schrijft:

„In verband met de voorgenomen vaststelling van de grenzen der kolonie, zal, zooals wij reeds vroeger vermeldden, worden nagegaan of daarbij gebruik kan worden gemaakt van vliegtuigen. De vraag is of de natuurlijke gesteldheid van de savana's nabij de Zuidergrens van dien aard is, dat vliegtuigen daar kunnen neerdalen. Met de Pan American Airways wordt onderhandeld om een verkenning voor dit doel te doen plaats vinden. Het vliegtuig kan in één dag heen en weer vliegen naar de Zuidgrens. De landmeter Currie zal meegaan voor deze verkenning“.

Zooals wij vroeger reeds in dit blad schreven, verdient het overweging om te onderzoeken of er in het brongebied van Corantijn en Marowijne geschikte landingsplaatsen zijn te vinden voor watervliegtuigen.

In hetzelfde blad lezen wij:

„Gistermiddag kwamen hier per vliegtuig van de Pan American aan de heeren Grader en Bueno de Mesquita, commissaris en geneesheer in het district Nickerie. Het vliegtuig was even neergedaald in de Nickerie-rivier, om de reizigers op te nemen. In ruim een uur waren zij in Paramaribo terwijl de commissaris anders binnendoor twee dagen had moeten varen. De voordeelen van dit snel verkeer zijn zoo groot, dat het zich laat voorzien, dat getracht zal worden om in de toekomst van de vliegtuigen welke Suriname aandoen, ook gebruik te maken voor binnenlandsch verkeer“.

In „De Surinamer“ wordt er de aandacht op gevestigd dat het 4 Mei 25 jaar geleden is dat de heer C. Meriba, thans griffier der Koloniale Staten, op de griffie werd benoemd.

Wij bieden bij deze den heer Meriba onze gelukwensen aan.

Uit „De West“ van 13 Mei:

„Neger-bokser. In de kolonie keerde dezer dagen terug (voor een familiebezoek) de heer J. W. Ralf, die als jongen van 17 jaren als stowaway de wijde wereld introk en later bokser werd in Europa. Daar in die

richting hier niets is te doen, zal de heer Ralf waarschijnlijk spoedig doortrekken naar Demerara enz. Getrouwd met een Belgische dame, zal hij via West-Indië naar België terugkeeren.“

In „De Telegraaf“ van 5 Juni, tweede avondblad, een interessant artikel van Prof. Dr. J. G. Sleswijk over „Houtexploitatie in Suriname“.

Het slot van het artikel laten wij hier volgen: „Met mijn deskundige zegslieden geloof ik, dat een voldoende uitgebreid en goed georganiseerd bedrijf, van moderne hulpmiddelen voorzien, gunstig gelegen en onder bekwame leiding, het hout tegen hoogere prijzen en in heel wat betere conditie dan thans in Amerika en Europa ter markt zal kunnen brengen. Ook in dit opzicht heb ik hoop op en vertrouwen in een betere toekomst voor Suriname.“

Uit de „N. R. Ct.“ van 5 Juni, ochtendblad C: PARIJS, 4 Juni. (V. D.) Blijkens bij het Fransche ministerie van justitie binnengekomen berichten uit Cayenne zijn 21 veroordeelden uit de tuchtkolonie aldaar ontvlucht. Onder hen bevindt zich ook een groep moordenaars, die ter dood veroordeeld zijn, doch later door den president der republiek begenadigd werden, waarna hun straf veranderd werd in levenslangen dwangarbeid. Tot dusverre heeft men nog geen der vluchtelingen kunnen achterhalen.

Aan dr. A. A. L. Rutgers, gouverneur van Suriname, is, met ingang van den dag in de maand Juli, waarop hij Suriname zal verlaten, in 's lands belang vier maanden verlof naar Europa verleend.

Als waarnemend gouverneur zal, na het vertrek van den heer Rutgers, optreden mr. dr. F. L. J. van Haaren, onder-voorzitter van den Raad van Bestuur.

Curaçao

Nederlandsch-Spaansch-Papiamentsch-Engelsch.

De gouverneur heeft aan de redactie van *La Union* verzocht, om inzenders van stukken mee te deelen, dat, indien zij er prijs op stellen, dat hij van den inhoud dier stukken kennis neemt, deze in het Nederlandsch moeten zijn gesteld of aan hem een vertaling in het Nederlandsch moet zijn gezonden.

De redactie juicht deze mededeeling toe, maar verzoekt een uitzondering te maken voor de landstaal, die, naar zij meedeelt, in de vergadering der politieraden gelijke rechten met het Nederlandsch moet hebben.

Hier moet o. i. worden onderscheiden. Wie den gouverneur niet ambtelijk een brief — zij het een open brief — schrijft, moet doen, wat ieder doet, die in dat geval verkeert, n.l. gebruik maken van de taal van den geadresseerde. Anders is men onbeleefd. Maar wie ambtelijk den gouverneur benadert met een verzoekschrift, moet, wanneer hij Curaçoenaar is, zich kunnen bedienen van de landstaal, wanneer hij het Nederlandsch niet machtig is, omdat hij anders niet zelf zijn belangen bij zijn eiger overheid kan voordragen, maar de hulp van derden moet inroepen, wat aan de rechtszekerheid kan tekort doen. Een vreemdeling bedient zich in dat geval natuurlijk van het Nederlandsch, de officieele taal van de overheid, al zal hij daarvoor ook een vertaler moeten te hulp roepen.

De opmerking van den gouverneur, die ook op andere wijze het Nederlandsch als ambtelijke taal schijnt hoog te houden, steekt gunstig af bij die der Curaçoesche Scheepvaart Maatschappij, die, naar Mr. Eskes in den Kolonialen Raad meedeelde, zich tot de kapiteins van haar schepen heeft gewend in het Engelsch, omdat... een deel der kapiteins van Engelsche nationaliteit is.

Wij zijn niet chauvinistisch in dien zin, dat wij maar dadelijk zouden willen zeggen: dan moeten die Engelsen maar Hollandsch leeren, maar weet men nu nog niet, dat in zulk een geval het eisch van besef van nationale waardigheid, eerst het Nederlandsch te geven en zoo noodig daarnaast een vreemde vertaling?!

Monseigneur Vuylsteke.

De *Amigoe* deelt mee, dat de bisschop op straat gestruikeld is en zijn heupbeen gebroken heeft, zoodat hij geruimen tijd in gipsverband het bed zal moeten houden.

A. Badaracco †

De bekende eigenaar van hotel Americano, jarenlang het eenige eigenlijk gezegde hotel, is overleden.

AUTOREIZEN
OBERAMMERGAU
ZWITSERLAND
NORMANDIË etc.

AMOVA
DEN HAAG
K. Poten 25. Tel. 17666.
AMSTERDAM
Warmoesstr. 187. Tel. 46414.

AUTOTOCHTEN
Vraagt geregelde en
gratis toezending
van Reisprogramma's

C. J. Zwijsen †

Te Rosmalen is overleden pater Victor, Cornelis Zwijsen, die van 1894 af een vijftiental jaren in de missie op Curaçao werkzaam was. Hij behoorde niet tot de orde der Predikheeren en was de laatste, die zonder van deze orde te zijn, daar werkzaam was. O. a. was hij rector van het St. Thomas college en, naar wij meenen, ook redacteur van de *Amigoe di Curaçao*. Teruggekeerd in Nederland was hij sinds 1917 rector van Coudewater. Ook aan *De Tijd* was hij eenige jaren als hoofdredacteur verbonden, en nu nog was hij docent in de Spaansche handelsterminologie aan de R.-K. Handelshoogeschool te Tilburg. De eerste uitgave van *Onze West*, in 1910 door *Oost en West* verspreid, was, wat de kolonie Curaçao betreft, van zijn hand.

Directeur van openbare werken.

Tot dit moeilijke ambt is benoemd de 54-jarige heer Ir. A. A. Meijers, gepensionneerd Oost-Indisch ambtenaar met een zeer eervolle loopbaan achter zich.

De Telegraaf voegt aan het bericht van zijn benoeming toe: „Op Curaçao wachten den heer Meijers tal van problemen. Zoo het bouwen van een groote brug over de St. Anna-baai, uitbreiding der havenwerken op Curaçao en Aruba, uitbreiding van het wegennet op beide eilanden, de bouw van een abattoir, markthallen, politie-kazernes, gevangenis, woonhuizen en de aanleg van rioleeringen. In den tijd van drie tot vier jaar moet alles klaar zijn. Door de heerschende welvaart is geld voor al deze plannen beschikbaar. In de drie jaar van zijn directeurschap zal de heer Meijers trachten een adjunct-directeur op te leiden, die hem kan opvolgen. Als de drie jaar verstrekken zijn komt hij weer naar Nederland terug.”

De Moordenaarstraat.

De nieuwe gouverneur begrijpt, aldus de *N. R. Ct.*, dat een internationaal centrum, hetwelk een naam van veiligheid heeft te vestigen, ook op de namen van zijn straten moet letten. Daarom zou de Moordenaarstraat vernoemd zijn in Passaatstraat. Een verzoek aan pater Euwens: licht U ons eens in over den oorsprong van dien verdwenen straatnaam, voor de herinnering eraan uitgewischt is!

Aanvullende begroting.

De gouverneur vraagt voor 1930 niet minder dan f 3.537.953.— meer aan, dan reeds is toegestaan, waarvan 3 miljoen voor openbare werken. De opbrengst der belastingen wordt verhoogd met f 1.085.000.—, die der inkomsten van onderscheiden aard met f 300.000.—, terwijl meer geleend wordt f 1.595.000.—.

Geschiedkundige sprokkeling.**Suriname—Curaçao.**

Mr. Gefken 3 Mei 1869 in de Tweede Kamer:
„Het is voor het oogenblik niet de tijd om te spreken van Curaçao en daartoe behoorende eilanden, maar dit toch meen ik te mogen aanmerken, dat geen vergelijking zou kunnen gemaakt worden, wat de belangrijkheid betreft, tusschen de laatstgenoemde bezittingen en Suriname.”

Uit den Verren Vreemde**Syrië een republiek.**

Een tijdlang had men niets gehoord over Syrië. Een goed teken. Frankrijk had geen plezier beleefd van zijn mandaat over dit voormalig Ottomaansch gebied, waarmee het zelf oude relaties heeft. De pogingen van elkander te snel afwisselende hooge commissarissen hadden geen rust en berusting aan het land weten te geven. Onder den tegenwoordigen dignitaris, den heer H. Ponsot, zijn de woelingen tot bedaren gekomen, en nu heeft men mogen vernemen, dat Frankrijk aan het mandaatland een nieuwen staatsvorm toezegt, die een belangrijke schrede wil zijn in de richting der volledige zelfstandigheid.

Herinneren wij even aan de verhouding, waarin het Volkenbondsmandaat over dit gebied in het oostelijk kustland van de Middellandsche Zee Frankrijk geplaatst heeft.

Syrië behoort tot die gemeenschappen, voor welke het Volkenbondsverdrag aannam (art. 22), dat zij zoodanigen graad van ontwikkeling hadden bereikt, dat haar bestaan als onafhankelijke naties voorloopig kon worden erkend, op voorwaarde, dat zij zich bij het regeeren laten leiden door den raad en de hulp van een mandataris, en wel totdat het oogenblik gekomen zal zijn, dat zij in staat zullen zijn op zich zelf te staan.

Frankrijk heeft dit mandaat aanvaard. Bij de verdeling heeft het zich die opdracht zelfs toegedacht, het zou haar aan geen andere mogendheid hebben gegund. Maar, zooals gezegd, het verloop van zaken viel niet mee. Toen Turkije zich, onder Kemal pacha's dictatorschap, vrij wist te maken van Westersche suprematie, kwam in Syrië ook verzet tegen de Fransche voogdij. Het ontstaan van een jong-Syrische beweging en de woelingen van den stam der Droezen zijn hiervan de uitingen geweest.

De heer Ponsot heeft het zoover weten te brengen, dat men tot overleg en tot voorstellen gekomen is, en dit heeft nu tot een ontwerp-constitutie geleid. De gevonden

oplossing is geenszins eenvoudig; dit moge te meer wijzen op de moeilijkheden, die te overwinnen zijn geweest.

Het gebied, waarover Frankrijk in de Levant de zorgen op zich genomen heeft, beslaat zoowat 150.000 vierkante K.M. Dit is verdeeld geworden in vier staten. Het eigenlijk Syrië voor de muzelmannen, Libanon voor de christenen, een gebied voor de alaoeïten en een voor de droezen. Er is voor zoodanige verdeling natuurlijk wel iets te zeggen, anders zou de mandataris er niet toe zijn overgegaan. Maar er worden bedenkingen tegen geopperd, die toch ook niet van allen grond ontbloeit zijn. Eenerzijds kan de naar de godsdiensten gemaakte verdeling en indeeling volstrekt niet als een juiste omlijning gelden, aangezien de belijders van die godsdiensten vermengd wonen, zoodat overal tusschen een meerderheid minderheden leven; anderzijds zou de onderscheiding veel verder door te voeren zijn geweest, wilde men de secten in de bestuursverdeling recht laten wedervaren. In die buurt zijn de christenen naar menige kerkelijke ritus te onderscheiden, de muzelmannen zijn soenniten of chitien, naast de vermelde alaoeïten en droezen maken de babis nog aanspraak op afzonderlijke erkenning. Elk dezer groepen heeft haar eigen hoofd en voelt zich, zelfs als zij verspreid woont, een natie, begrip dat in het Oosten meer dan in het Westen samenhangt met de godsdienst — ook bij ons blijft de semiet van de natie — 't Is de vraag of een poging, om wat dooreen gemengd bestond, door scherper bestuursomlijning te onderscheiden, op den duur als een wijze maatregel zal mogen gelden, voor de tot stand gebrachte regeling schijnt de verdeling momenteel haar goede zijde te hebben. Zij heeft overigens ook haar geschiedenis.

Libanon kreeg in 1926 reeds zijn constitutie, door zijn vertegenwoordigenden raad gestemd en afgekondigd door den hoogen commissaris de Jouvenel. Deze vredesapostel had aan eigenlijk Syrië eenzelfde politiek toegedacht, maar door de bloedige gebeurtenissen in dat land, waarbij ook de droezen een groote rol speelden, bleef het goede voornemen onuitgevoerd.

In 1927 liet de hooge commissaris Ponsot door verkiezingen een *constituante* aanwijzen. Deze nam een ontwerp-constitutie aan, dat in 115 artikelen een in bijzonderheden omschreven regeeringsvorm aangaf. Syrië zou een republiek zijn, met een parlement, bestaande uit één kamer, wier leden voor 4 jaren bij geheime stemming zouden worden gekozen. De president van de republiek zou het recht hebben de vergadering te verdagen of te schorsen. Een hooghof zou den president en de ministers hebben te beoordeelen bij beschuldiging van hoogverraad. De president der republiek zou muzelman moeten zijn.

Tegen deze grondslagen behoefde van Fransche zijde geen bezwaar te bestaan, dit is dan ook zoo weinig 't geval geweest, dat zij in de thans afgekondigde grondwet zoo behouden zijn. Maar andere artikelen zetten de Fransche rechten en plichten zóó terzijde, terwijl bij de besprekingen in de constituanten bovendien een zóó hoogst aanmatigenden toon was aangeslagen, dat de heer Ponsot de verdere behandeling ervan moest afbreken.

In de *Journal* brengt Saint-Brice nu nog eens in herinnering welke bepalingen zóó aanstoot gaven. Aan den president van de republiek Syrië werd het recht van gratie toegekend, zonder rekening te houden met eenige contróle-aanspraak van de mandaat-mogendheid. Aan dien president werd het recht toegekend verdragen aan te gaan en te tekenen, niettegenstaande de mandataris, zoolang hij als zoodanig bestaat, alleen en geheel de verantwoordelijkheid draagt voor de buitenlandse politiek. De president zou buiten Frankrijk om vertegenwoordigers in den vreemde kunnen benoemen. De Syrische regeering zou haar leger geheel naar eigen goedgevonden kunnen organiseren en beslissen over het afkondigen van den staat van beleg.

In de bovenaangehaalde omschrijving der positie van de mandaat-mogendheid, komt de uitdrukking voor: totdat het oogenblik gekomen zal zijn, dat het land onder mandaat in staat zal zijn op zich zelf te staan. Blijkbaar heeft de constituanten in 1927 reeds willen uitdrukken dat voor Syrië dit oogenblik aangebroken was. Frankrijk zou zijn taak er dan als volbracht te beschouwen hebben. Zoo dacht de heer Ponsot er echter toen nog niet over, de woelingen wezen op de noodzakelijkheid van een protector. Frankrijk mag van geluk spreken in dien hoogen vertegenwoordiger een bekwaam bestuurder gevonden te hebben, die — hetgeen in Frankrijk volstrekt geen regel is — jaren achtereen op zijn post is gebleven om een aanvaarde, zeer moeilijke taak tot een goed einde te brengen.

Zoo is hij erin geslaagd het zoover te brengen, dat den 22en Mei het grondwettig statuut voor Syrië afgekondigd is kunnen worden. Uitgaande van de bovenvermelde grondslagen zijn de rechten en plichten van de mandaat-mogendheid in het slot-artikel uitdrukkelijk voorbehouden. Dit artikel blijft van kracht, totdat met een, volgens het nieuwe statuut, regelmatig gevormde regeering, de overeenkomst gesloten zal zijn, die bestemd zal zijn om opnieuw, met goedkeuring van den Volkenbond, de voorwaarden vast te stellen voor de toepassing van het mandaat, volgens de beginselen van art. 22, om zodoende rekening te houden met de volbrachte ontwikkeling en den bereikten vooruitgang.

Dienovereenkomstig zullen er eerst zijn verkiezingen. De voor 4 jaren gekozen volksvertegenwoordiging zal dan een president van de republiek kiezen. Voor de ver-

HANSA
TAFELZILVER

Het laagst geprijsd-
het hoogst geprezen

Zooel verzilverd, als in
gewaarborgd massief
zilver verkrijgbaar

5039

houding van Frankrijk tot Syrië zal een nieuw ontwerp worden opgesteld, dat aan de goedkeuring van den mandaatgever, den Volkenbond zal worden onderworpen.

Naast de staten Syrië en Libanon, wier onafhankelijkheid formeel erkend wordt, zullen de autonome regeeringen van Alaoeïte (Lattaquié) en Djebel Droeze, met eigen gouverneurs, blijven staan.

Om de gemeenschappelijke belangen van alle onderdeelen, die tot nu toe uitsluitend door den vertegenwoordiger van Frankrijk werden verzekerd, te behartigen, is een speciale conferentie ingesteld. Deze zal den hoogen commissaris ter zijde staan voor de beslissingen van algemeen belang, de behandeling der budgetten der algemeene diensten, enz.

Frankrijk geeft zoo uiting aan het hooge begrip van zijn mandaatroeping, de natie, waarover de voogdij wordt uitgeoefend, op te leiden tot zelfstandigheid.

Zooals men weet, is Engeland in dien geest ook reeds werkzaam als mandataris over Irak.

Ingezonden

Voorburg, 31 Mei 1930.

Aan de Leden der Vereeniging „Oost en West”.

—Mijne Heeren,

Zooals U bekend zal zijn, werd in het Kol. Weekblad van 14 November a° p° No. 46 mededeeling gedaan van de benoeming van den Oud-Minister Dr. J. C. Koningsberger tot eere lid der Vereeniging door het Hoofdbestuur op voorstel van den Voorzitter. In de op den 9en November t.v. gehouden ledenbijeenkomst der Haagsche afdeling sprak haar voorzitter de Heer F. van Peski er zijne voldoening over uit, dat de Heer Koningsberger die benoeming wel had willen aanvaarden.

Dit feit gaf mij aanleiding bij brief van 29 November a° p° de aandacht van het Hoofdbestuur te vestigen op het bepaalde bij artikel 5 tweede lid van de Statuten der Vereeniging, luidende: „Tot eereleden kunnen door de Algemeene Vergadering op voorstel van het Hoofdbestuur of 10 leden benoemd worden zij, die zich bijzonder verdienstelijk jegens de Vereeniging hebben gemaakt.”

Daarop ontving ik eerst van het Hoofdbestuur een schrijven, houdende o. m.: „Vermits volgens het 2e lid „van art. 5 van de Statuten der Vereeniging eereleden „benoemd worden door de Algemeene Vergadering be- „teekent eene benoeming tot eere lid door het Hoofdbestuur eo ipso, dat zij onder nadere goedkeuring van „de Algemeene Vergadering is geschied”, daarna van den Voorzitter een schrijven o. m. vermeldende: „Het besluit „van het Hoofdbestuur is in vorm een benoeming tot „eere lid, doch in wezen een besluit om een daartoe „strekking voorstel aan de Algemeene Vergadering te „onderwerpen. Dit voorstel zal gelijk U bereids is mede- „gedeeld in de eerstkomende Algemeene Vergadering „worden gedaan” en vervolgens van het Hoofdbestuur nog een brief van gelijke strekking met de toevoeging dat „de formeel afwijking van de Statuten steeds ge- „schiedde om deze psychologische reden, dat de waar- „de der onderscheiding nauw verband houdt met het „tijdstip van toekenning.” Tegen die opvattingen werd door mij nader opgekomen.

Uit den aard der zaak verwonderde het mij in het Kol. Weekblad van 8 Mei j.l., No. 19, te lezen, dat op voorstel van den Voorzitter tot eere lid werd benoemd de Heer L. A. Bakhuis, op welke benoeming door den Voorzitter de goedkeuring werd gevraagd van het Hoofdbestuur en voorts onder nadere bekrachtiging der Algemeene Vergadering, terwijl de Voorzitter zelfs

H.H. Leden van „Oost en West”! Een inst. dipl. heeft nooit de waarde van het diploma Mercurius of Ver. v. Leer. Wie deze laatste in 5 mnd. wil behalen, neemt zijn

BOEKHOUDLESSEN

bij REINDERHOFF, Sweelinckstr. 108 (Duinoord), Den Haag, Leraar M. O. en practicus, Examinator Ver. v. Leer; Hoogste ref.; 90 à 100% geslaagden. Tot heden 207 dipl. en M. O. akten.

5448

DAMESSTOFFEN
ZOOVEL
VOOR DE TROPEN
ALS VOOR HOLLAND

BOTHE
Keerstraat 21 Den Haag
STALEN WORDEN TEN
SPOEDIGSTE OP AANVRAGE
FRANCO GEZONDEN
DOOR GEHEEL NEDERLAND

5014

C. A. KLAUFUS
Lid der Verg. v. d. Effectenhandel
Kantoor: Reguliersgracht 18 — Telef. 34727
AMSTERDAM 5446
EFFECTEN — COUPONS
Administratie — Nazien van Lotingen
Adviezen voor Beleggingen

DOOFHEID
GENEZENDE WERKING DOOR AMERIK.
GEPATENTEERD GEHOORAPPARAAT
BUNA ONZICHTBAAR VRAAGT INLICHTINGEN!
ADRES: VIBRAPHONE
HEERENGR. 279¹ AMSTERDAM
TEL. 32168 VERT. J. KAAJ

VIBRAPHONE
NIET ELECTRISCH
PR. f. 35-
BERUWOPVIBRATIE

5444

„meent dat een benoeming op het psychologisch moment door het Hoofdbestuur onder nadere goedkeuring van de Algemeene Vergadering practisch alleszins gewettigd is.”

Ik meende het Hoofdbestuur te moeten wijzen op deze herhaalde overtreding van het bepaalde bij het voormelde artikel, terwijl artikel 14 van de Statuten den weg aangeeft, om door het beleggen van een buitengewone Algemeene Vergadering op *legale* wijze te be-reiken wat thans *onwettig* geschied was.

Aangezien het Hoofdbestuur niet wilde toegeven op-nieuw in strijd met de Statuten te hebben gehandeld, verzocht ik de *geheele* gevoerde correspondentie in het Kol. Weekblad te willen opnemen. Aan dit verzoek meende dat Bestuur niet te kunnen voldoen vanwege de omvangrijke gedachtenwisseling, doch stond mij eene ruimte van ten hoogste drie kwart kolom druks toe om de quaestie *kort en duidelijk* uiteen te zetten, van welke vergunning ik bij deze gebruik maak.

Ik teeken hierbij aan: 1e, dat artikel 1378 B. W. uit-drukkelijk bepaalt: „Indien de bewoordingen eener over-eenkomst duidelijk zijn mag men daarvan door uitleg-ging niet afwijken”, welke bepaling m.m. ook onder-werpelijk geldt; 2e, dat, naar mijn inzien, het Bestuur van een zedelijk lichaam vóór alles heeft te zorgen voor eene *ongerepte* handhaving van de Statuten, waarbij ik v.z.v. wijs op artikel 10, eerste lid van de wet van 22 April 1855, Sibl. No. 32, luidende: „De afwijking van goedgekeurde statuten geeft aan het openbaar ministerie de bevoegdheid om bij den burgerlijken rechter de ver-vallen verklaring der Vereeniging van hare hoedanig-heid van rechtspersoon te vorderen.”

Blijken de Statuten in de praktijk hindernissen te zijn, dan dienen deze, naar mijn oordeel, op *legale* wijze te worden gewijzigd, doch kan, *onder geen voorwendsel*, door het Bestuur van de *duidelijke* bewoordingen wor-den afgeweken.

Hoogachtend,

Het lid der Vereeniging,

O. L. HELFRICH.

Het Hoofdbestuur is zich niet ervan bewust dat het, in wezen, de Statuten zou hebben overtreden. Aan de Algem. Vergadering, waaraan de beslissing ten deze toekomt, is die beslissing steeds gelaten en zal zij, blij-kens punt 7 van de Agenda dier Vergadering ook in casu gelaten worden. Het bijeenroepen in voorkomende gevallen van een buitengew. algem. verg. is derhalve onnoodig. Buitendien zou deze veelal evenmin tijdig ge-houden kunnen worden en, voorts, niet onbelangrijke kosten meebrengen. Intusschen zou het in de practijk gemak opleveren indien, in navolging van hetgeen de Statuten van andere groote vereenigingen bepalen, de

onze in dien geest gewijzigd worden dat de benoeming van Eere-leden voortaan door het Hoofdbestuur ge-schiedt. Daar dit eene uitbreiding van de bevoegdheid van het H.B. zou zijn, ligt het minder op den weg van dat Bestuur daartoe het voorstel te doen.

Berichten der Afdeelingen

Afdeeling Nijmegen.

Van 25—30 Augustus a.s. zal te Nijmegen de viering plaats hebben van het feit, dat 700 jaar geleden Nijmegen stedelijke rechten verkreeg.

Het bestuur onzer afdeeling heeft vermeend deze gelegenheid te moeten aangrijpen. Het heeft de beschikking gekregen over een terrein in het cen-trum der stad waar gedurende de feestweek een Pasar-Malam zal worden gehouden. Vijf der be-stuursleden hebben zich bereid verklaard deze Pasar-Malan voor te bereiden.

De opbouw zal geschieden door Van Bendegom's bouw-bureau. Voor den ingang komt een groote Balische poort, waarboven als transparant wordt aangebracht: „Vereeniging Oost en West” en ver-de kernspreuk van de vereeniging: „Oost en West en Nederland krachtig door het Rijksver-band”.

Op het terrein wordt een Indisch Restaurant met Indische bediening ingericht, waar van af 10 uur 's avonds tot sluitingsuur gelegenheid zal bestaan tot dansen. Verschillende stands zullen opgericht worden voor den verkoop van Indische weefsels en koperwerk. Ingrediënten voor de rijsttafel, Indische vruchten, ijs, bloemen, enz.

Hoogstwaarschijnlijk zullen in een afzonderlijke tent de groote bedrijfs- en handelslichamen als scheepvaart, luchtvaart, verzekeringswezen e. d. vertegenwoordigd worden.

Enige bestuursleden hebben hun verzameling Ethnografica welwillend ter beschikking gesteld om eene kleine Indische tentoonstelling te kunnen samenstellen.

Elken avond van 9—10 uur zullen films vertoond worden, waarvoor de commissie zich in verbinding gesteld heeft met het Departement van Onderwijs, Bataafsche Petroleum Maatschappij, e. d. voor het beschikbaar stellen van films. Voor muziek op het terrein zal gezorgd worden door de dilettanten-club „The Rithm Kings”.

De entree-prijs zal laag gesteld worden (f 0,20).
HET BESTUUR.

't Gooi.

(Zetel Hilversum.)

Het Afdeeliningsbestuur maakt bekend, dat er voldoende deelname is voor den tocht naar de Zuiderzee-werken op Dinsdag 17 Juni e.k. Tevens dat de deel-nemers vooral moeten zorgen om 7 uur uiterlijk op het Stationsplein aanwezig te zijn.

Mededeelingen

VAN HET HOOFDBESTUUR.

Ledenlijsten.

De nieuwe ledenlijsten der Vereeniging zijn ad f 2.50 verkrijgbaar bij het Algem. Secretariaat Korte Voorhout 6.

Jaargang 1929 „K. W.”

Volledige jaargang Kol. Weekblad 1929, verkrijg-baar bij het Alg. Secretariaat ad f 5.— p. jaargang.

Namen en adressen der Afdeelinings-secretarissen.

Amsterdam: L. D. Petit, Van Breestraat 21.
Amersfoort: Mr. E. H. Bergsma, Huygenslaan 7.
Arnhem: G. J. v. d. Heide, Benedendorpsweg 4, Oosterbeek.
Apeldoorn: J. C. Baars, Jagersweg 42.
Bergen op Zoom: J. H. W. Bruins, Wouwsche weg 144.
Breda: E. W. v. Vegchel, Ginnikenweg 119.
Deventer: Dr. H. H. Zeijlstra Fzn., Singel 1.
't Gooi: A. Hoogsteger, Bisonlaan 4, Hilversum.
Groningen: J. Franke, Hoogezand F 76.
Den Haag: J. C. Baudoin, Jac. Hopstraat 12.
Haarlem: H. P. Deinum, Van Hogendorpstraat 3.
Leiden: Mr. E. Rijke, Witte Singel 58.
Nijmegen: Mevr. M. B. S. Bleckmann—Hoogenstraaten, Berg en Dalsche weg 134.
Rotterdam: F. A. Vervloet, Westersingel 87.
Twente: J. J. Hansma, Groen van Prinstererlaan 37.
Utrecht: Mevr. L. P. v. d. Wijk—v. d. Haar, Hierony-musplantsoen 8.

VAN DE REDACTIE.

Opvoedingsgesticht „Oranje-Nassau” te Magelang.

De heer Joh. v. d. Steur, — wie, die Indië kent, kent „Pa van der Steur” niet? —, richtte zich eind

April met een circulaire tot zijn landgenooten, aan welk zeer sympathiek rondschrijven wij hier een en ander willen ontleenen:

„Het jongere geslacht in 't Vaderland zal mij wel niet meer kennen, daar ik sedert 1892 in Indië ben en nadien slechts éénmaal, in 1903, dus nu al 27 jaar geleden, met ziekenverlof in Nederland was.

Ondere de oudere lui heb ik nog vele kennissen en vrienden.

Zelf heb ik heerlijke herinneringen aan dat zie-kenverlof in 1903. Mijn ouders, al mijn broers en zusters leefden toen nog en ik heb gesproken op verschillende zendingfeesten en in tal van kerken in Nederland.

Jammer dat ik slechts een paar maanden in Hol-land kon zijn. Maar het werk riep mij terug en toen ik er 3 maanden vertoefd had keerde ik weder naar mijn geliefd Indië.

Mijn ouders zijn intusschen naar het Vaderhuis gegaan en ik heb sedert 1903 nimmer meer de grond gedrukt van den Vaderlandschen bodem.

Het werk liet dat niet toe en daar houdt alles mede op.

In Indië is mijn plicht en arbeid.

En nu lezer de wensch van onze Koningin-Moeder dat ik lang mag werken voor den Heer is vervuld, want als God mij verder spaart, zal ik 10 Juli 65 jaar wezen.

Toen ik 60 jaar was, hebben duizenden menschen mij elk 60 cent gegeven voor mijn werk en die 60 cent is een Suppletiefonds geworden, waaruit ik periodiek tekorten dek.

Onze gestichten hebben ook geen cent schuld en zij herbergen momenteel 882 kinderen, weezen, half-weezen, verlatenen, armen.

Wij hebben een keurig Militair Tehuis, dat zeer goed bezocht wordt, wij hebben een eigen lief Gestichtskerkje waarin ik zelf preek en de kinderen Godsdienstonderwijs geef, wij hebben een zieken- en begrafenisfonds, een hulpbank, waardoor wij geregeld contact hebben met 1336 gepensioneerden en ik herhaal, wij hebben geen schuld.

Toch vraag ik 65 cent aan elken landgenoot, die het kan geven en die het gaarne wil doen.

Mopperkousen worden dringend verzocht het niet te geven, ik vraag het alleen van elk die het blijde geeft.

In zulk een groot Gesticht als het onze, zijn altijd vele nooden, maar waar ik het nu vooral voor vraag is tot de versterking van mijn studiefonds. Voor hen die meer kunnen verwerken dan de Lagere School, geven wij gelegenheid het meerdere te ver-werven en thans hebben wij er 40 die dit voortgezet onderwijs genieten.

Ons Gesticht heeft in Nederland geen Bestuur maar een Comité van Bijstand, door sterfgevallen zeer ingekrompen en nu alleen nog maar bestaande uit: Mr. Jb. BIERENS DE HAAN, President-Penningmeester, Museumplein, Amsterdam; Bar-nesse DE KOCK, geboren s' JACOB, Penning-meesteresse, Huizen Witten Hull te Zeist; mejuf-frouw M. D. VAN HOOGLSTRATEN, Secreta-resse, Parklaan 6, te Zeist.

KAWEET'JES

DEN HAAG

Pension Nusse — Den Haag

NASSAU ZULENSTEINSTRAT 13-15 5424
Bij Dierentuin, Rosarium en tramlijnen, ook naar Scheve-ningen. — Ruime kamers en suite, degelijk Pension, billijk tarief. Centr. Verw. Vaste Waschtafels, Badkamer.

KLEERMAKERIJ FIRMA J. L. SCHMITZ
VAN LOOSTRAAT 144 (5403) TELEF. 54171
Costuum opp. f 1.20. Cost. ontvl. en opp. f 2.20. Costuum keeren f 17.75. Demi keeren f 12.80. Costuum naar maat 45, 50, 55, 60, 65, 70. Betaling f 15.—, bij afl. f 10.— p. m. Contant 5 pCt. korting. Prijzen voor vermaken en reparée-ren worden vooruit opgegeven. Vraagt onze Stalencollectie.

Opleiding Boekhoud-examens

5408 **M. GRIFFIOEN**
Leeraar M. O. Boekhouden.
De Moucheronstraat 102 - Den Haag.

IJzerwaren-Magazijn „SIMON”

Specialiteit in 1e klas Gereedschappen.
L. JULIARD — RIJSWIJKSCHEWEG 79B
TELEFOON 15454 — DEN HAAG 5447

„De Vier Jaargetijden”

Valeriusstraat 80, Den Haag
- Specialiteit Indische Uitzetten -

5445

Voor BROOD en GEBAK: Henri J. Carels, Den Haag, Amsterdam en Haarlem

5324

Ik vraag niet om groote giften, die zich zelf beleedigd acht met 65 centen te geven, wel die mag meer geven, maar ik word 10 Juli 65 jaar en vraag 65 cent voor dien verjaardag tot sterking en stijving van het Studiefonds. Er is een zegen in het kleine en vele kleintjes, met liefde geschonken, daar rust een dubbele zegen op.

Mijn dank voor Uwe hulp. Het geld van ons studiefonds is ten name van ons gesticht in deposito belegd bij de Nederlandsche Handel Maatschappij en bij de Escompto Maatschappij.

Gods zegen zij U deel

Papa JOH. VAN DER STEUR."

Is bij dit alles nog een opwekkend woord onzerzijds noodig? Neen toch immers.

Giften kunnen worden gezonden aan den Algemeen Secretaris-penningmeester van „Oost en West”, giro-nummer 14574, Den Haag.

NEUTRALE SCHOOLVEREENIGING „SWEELINGSCHOOL”

1ste SWEELINGKSTRAAT 22-24 - DEN HAAG

MEISJESSCHOOL VOOR LEERLINGEN VAN 6 TOT PLM. 19 JAAR - KLEINE KLASSEN

L. O. met Fransch en Handenarbeid MULO opleiding A. en B. Hoofd, Mejuffrouw M. A. G. STEFFELAAR
Inlichtingen verstrekt gaarne Mevrouw E. CH. STAMM'LER-BÖTTGER, gewezen Directrice der 1ste Lagere Meisjesschool, Koningsplein, Oost. Weltevreden, Schuytstraat 217, Den Haag. 5100

Radiotelefoonverkeer met Indië.

Gedurende de maand Mei 1930 werden in het radiotelefoonverkeer met Ned. Indië in totaal 419 gesprekken gevoerd, waarvan er 172 in Nederland en 247 in Indië werden aangevraagd.

Van de hier te lande aangevraagde gesprekken hadden er 75 betrekking op zakelijke en 97 op familieaangelegenheden. Voor Indië bedroegen deze

AMERSFOORT

N.V. „PATRIA” 5303

Boek- en Fotohandel.
UTRECHTSCHEN WEG 46
TELEFOON 653

Kantoorartikelen.
AMERSFOORT

KAWEE'TJES

LEIDEN

W. F. SCHINCK, Magazijn van Muziekinstrumenten
Hoogewoerd 16, Tel. 1424. LEIDEN.

Speciaal adres voor Reparatien aan Strijkinstrumenten en het beharen van Strijkstokken. 5258
Steeds voorhanden OUDE VIOLEN en CELLO's.

Leidsche Rietmeubel- en Mandenwerkhandel „Rietma”
NIEUWE RIJN 87 LEIDEN NIEUWE RIJN 87
Koopt bij ons uw Rietmeubelen en Mandenwerk, Wiegen. Ook zeer Fijne Rietmeubelen. Eigen fabriek. Concurrentie prijzen. Reparatiewerk wordt vakkundig, netjes en billijk uitgevoerd. Speciaal ingericht voor beitsen en vernissen. Engros. Detail. Beleefd aanbevelend. 5256

ARNHEM

LUXE KOPER- EN TINWERKEN

Firma J. GRUTTERINK, Rijnstraat 7
ARNHEM.

Electrische Lampen en Luxe Huishoudelijke Artikelen. (5389) Telefoon 23529.

DELFT

N.V. STOOMWASSCHERIJ

„DE WITTE LEEUW”
OOSTSINGEL 96-98 DELFT TEL. 218
5308

RIJSWIJK (Z.-H.)

Banketbakkerij „PONSEN”
Bestellingen voor feestgelegenheden extra korting.
f.10.— aan bons geeft recht op een tablet chocolade à f.1.—
— TELEFOON 10529 — 5282
RIJSWIJK, Heerenstraat 52 — Telefoon 18062

NIJMEGEN

Bloemenmagazijn

Handelskweekerij

Hofleveranciers
TUINARCHITECTUUR „GERVA”
N.V. Gerretsen-Valeton 5335
P. MARTIN, Directeur

Nijmegen Hees
Hertogstraat 27 Telefoon 781 Wolfkuilscheweg 189

FIRMA C. KNIJFF & ZOON
KLEEDING NAAR MAAT

JOHAN VIJGHSTRAAT 21 — TELEFOON 756

NIJMEGEN

STALEN OP AANVRAGE 5334

EINDHOVEN.

Maatkleermakerij CORN. BUIJS
Leenderweg 9 — Telef. 3698 — EINDHOVEN

Most original novelties, 5370
British woolens, Scotch brackenbrac

Vraagt onze collectie ter inzage zonder eenige verplichting

DEVENTER

B. WIELINGA = DEVENTER
KUNSTHANDEL — ENGESTRAAT No. 10

OMLIJSTEN VAN PLATEN, FOTO's ENZ. 5362

BREDA.

P. A. VAN DONGEN

Giro No. 123452 BREDA 5272
Karrestraat 22 Interc. Telefoon 63

Handel in Oesters, Visch en Comestibles

Fongers Rijwielen — Van Delft's Kinderwagens
Jaarsma Vulcana Victoria Haarden — Luxe Artikelen

CHARLES JONKERS 5271

FIRMA JOS. JONKERS & ZOON BREDA
HAAGDIJK 3 — TELEF. 24

DE FIRMA WOLTERBEEK-SMITS
N. GINNEKENSTRAAT 33 BREDA

Beveelt zich beleefd aan voor levering van alle Indische Artikelen en Comestibles, alsook voor volledige Indische Rijsttafels. — Telefoon 199. — 5276

A. DE KONING & ZOON - GINNEKEN

— DESKUNDIGE TUIN-ARCHITECTUUR —
AANLEG EN ONDERHOUD VAN TUINEN

Rotstuinen — Borders — Flagstons Tuinpaden
Artistiek Bloemwerk — Speciale Cacteeën Cultuur
MOLENSTRAAT 9 5265 Telefoon 1499 (Breda)

RADIO „TECHNICA NOVA”

Wilhelminastraat 36 — Telefoon 1369
BREDA 5374

FIRMA A. W. CANTRIJN
Electrische Meubelfabriek

VAN GOORSTRAAT 3 — BREDA
Begrotingen gratis 5375

JAC. J. HENDRIKS 5379

WILHELMINASTRAAT 6 - TEL. 1564 - BREDA
Officieel Passage Agent Rotterdamsche Lloyd
WONING-, REISBUREAU - ASSURANTIËN

Fa. Wed. J. A. WOUTERLOOD-DOESBURG

Nieuwe Ginnekenstraat 22 - BREDA

Telefoon 354 — Oppericht Anno 1885

WIJNEN - LIKEUREN - LIMONADES 5378

BINNEN EN BUITENLANDSCH GEDISTILLEERD

U WEET TOCH WEL!!!

Het adres voor uw WILD en GEVOGELTE,
ook voor buiten Breda. 5275

W. VAN DE WAAL BREDA.
Hofleverancier. — Telefoon 62.

— Vraagt prijscourant —

DORDRECHT

H. STUMPEL

DORDRECHT — BREDA

SCHRIJFMACHINES

KANTOORARTIKELN

5368

AMERSFOORT

BLOEMENMAGAZIJN S. G. KORTBEEK

Snouckaertlaan 23 :: Telefoon 1

AMERSFOORT

Bloemwerken en Versieringen voor alle gelegenheden
Giro No. 102983 5311

F. H. LOMANS

ELECTRO-TECHNISCH BUREAU — LICHT- EN
KRACHT-INSTALLATIE — RADIO-INSTALLATIE
UTRECHTSCHENWEG 15 - TELEFOON 483 - GIRO No. 113204

AMERSFOORT 5312

Stoomwasscherij „DE HOOP”

(GEBR. NIEUWLAND) 5300

Tel. no. 170. AMERSFOORT.

Beveelt zich beleefd aan bij Indische Familien.

FIRMA J. W. VAN ACHTERBERGH

— COMPLETE WONING-INRICHTING — 5299

— BEHANGERIJ — STOFFEERDERIJ —

Telefoon No. 238. Gevestigd 1883

WESTSINGEL 10-13 AMERSFOORT

BERGEN OP ZOOM

C. C. A. DIETVORST

AGENT FONGERS RIJWIELEN

Rijwielhandel — Reparatie-Inrichting
Boschstraat 4-6 Tel. 171 BERGEN OP ZOOM
IMPORT 5266 EXPORT

APELDOORN

N. VAN DER MEER - APELDOORN

Stationstraat 29-33. — Telefoon 263

Handel in Wijnen, Limonade, Bier, Likeuren en
Gedistilleerd, Bronwateren, enz. 5316

STOOMVERVERIJ en CHEMISCHE WASSCHERIJ

„DE VELUWE”

FIRMA W. H. T. KÖPCKE & Zn., APELDOORN

Opericht 1917 5411

TELEFOON 821 BRINKLAAN 33

DE ELEGANTE VROUW

draagt hoeden van MAISON CHIQUÉ

Hoofdstraat 158 = APELDOORN

5326

HILVERSUM

H.H. Leden koopt bij C. VAN DEN AKKER

RIJWIELMAGAZIJN „SERVA” 5365

Telefoon 2913 - Simon Stevinweg 4 - Hilversum

Vakkundige reparatie Vraagt onze speciale conditie

HILVERSUM

NOORDMAN
kleedt U beter

BUSSUM

5414

ROTTERDAM.

STOOM- WASCH- EN STRIJKINRICHTING

voor Overhemden, Boorden, Manchetten, Fijne Damastin,

Tafelkleeden, Gordijnen, Tricot-Goederen (Systeem Jaeger) enz.

BANIERSTRAAT 60a — Telefoon 41889

Beveelt zich beleefd aan bij Indische families. C. MOLIJN.

5283

Familie Pension - Huize Wichter

HEEMRAADSINGEL 290a

ROTTERDAM Telefoon 33452

DINER-UITZENDING

Aanbevolen adres voor „Oost en West”. 5442

PIANO of Radio?

Piano en Radio staan niet tegenover elkaar; zij vullen elkaar aan en al geeft de radio de muziek ook nog zoo goed weer, op gezellige avondjes heeft de piano toch nog altijd de voorkeur.

Een piano is niet alleen een middel om muziek ten gehore te brengen, maar bovenal een middel om persoonlijk muzikaal gevoel te uiten. Wie muzikaal is, zal altijd het verlangen bijblijven om zelf te spelen.

Ook zal luisteren naar goede muziek alleen, het gehoor niet ontwikkelen. Kinderen, die piano leeren spelen, zullen later veel beter goede muziek kunnen waardeeren, dan zij die geen muziekkennis hebben.

Een goede piano is de sleutel tot de gezelligheid in huis en een goed pianospeler is overal welkom. Geeft daarom Uw kinderen de gelegenheid, die U misschien vroeger gemist hebt. Wij kunnen U een goede piano leveren vanaf **f 550.**

GOOSEN & SWAGERMAN
LAAN VAN MEERDERVOORT 100
DEN HAAG TELEF. 37867
PIANO'S ORGELS RADIO

5289

Familie-Pension Zaalberg van Zelst De Lairessestraat 5-7 — AMSTERDAM

Aanbevolen adres voor Indische familiën.
Ruime Appartementen. — Centrale Verwarming
Warm en koud stroomend water op alle kamers.
Ruime Badkamers. 5390

Momenteel beschikbaar groote gemeub. Suite.

aantallen resp. 51 en 196.

In vergelijking met dezelfde maand van het vorig jaar, valt een vermeerdering met 146 gesprekken te constateeren.

Door Frankrijk, Engeland en België werden via Amsterdam met Indië in totaal zes gesprekken gevoerd.

Bestemd voor uitzending naar Nederlandsch-Indië.

Mr. A. P. C. Bijhouwer, landbouwconsulent bij den Landbouwvoorlichtingsdienst, Amstelveenscheweg 99, Amsterdam-Z.; dr. P. L. M. Tammes, plantkundige bij het Klapperproefstation, Statenlaan 157, Den Haag; G. H. M. Riekerk, administratief ambt. bij het Binnenl. Bestuur, Aalsmeerweg 68, Amsterdam-W.; W. A. van Rhee, landmeter 3e klasse bij het kadaster, Havenstraat 16a, Wageningen; M. Buitelaar, onderwijzer o. l. o., Bloemfonteinstraat 19a, Den Haag; W. Veenbaas, administratief ambtenaar bij het B. B., Jorwerd (Fr.).

In Nederland aangekomen verlofgangers.

N. J. Ermers, hoofdpolitieopz. bij de Algemeene Politie, Waterstraat 167, Hees bij Nijmegen; J. J. Swaving, controleur 1e kl. bij den P. T. T.-dienst, Weverslaan 22, Voorburg; J. Groenewege, wnd. landbouwconsulent 1e kl., Frankenslag 125, Den Haag; K. A. Barkey, contr. 2e kl. bij den P. T. T.-dienst, Copernicusstraat 76, Den Haag; R. T. Wasch, opzichter 1e kl. bij de S.S. en Tr., Halleystraat 5a, Den Haag; A. J. E. de Voogd, gouv. veearts 1e klasse, 2e Schuytstraat 37, Den Haag; J. A. Kandon, comm. van politie 1e kl., Prinsengracht 381, huis, Amsterdam; R. V. L. Smit, stationscomm. 2e kl. bij de S.S. en Tr., Regentesselaan 26, Den Haag; mevr. H. Bes, geb. v. Niekerk, verpleegster 1e kl. bij het Krankzinnigenwezen, Twentstraat 115, Den Haag; W. Stook, opz. 1e kl. bij de W. en 's Lands B.O.W., Dagnerrestraat 35, Den Haag; mej. E. Stook, commies bij de S.S. en Tr., als W. Stook; H. W. Damwijk, tekenaar 1e kl. bij den W. en 's Lands B.O.W., Stephensonstraat 67, Den Haag; A. W. Swaans, mijnbouw. opz. bij den dienst van den Mijnbouw, Meelstraat 91, Tilburg; E. R. Stekkinger, opz. werkplaats bij de S.S. en Tr., Celebesstraat 64, Den Haag; mr. G. Wijers, griffier van den Raad van Justitie te Batavia, Spoorstraat 33, Soestdijk.

mevr. M. J. van der Veen, geb. Rottier, onderwijzeres 2e kl. bij het O.W.L.O., Perziklaan 13, Den Haag; H. G. Gerrits, hoofdopzichter bij den Waterstaat en 's Lands B.O.W., Klimopstraat 176, Den Haag; J. F. F. Götz, tijd. wnd. hoofd van het dienstonderdeel Administratie der S.S. en Tramwegen, p. a. Ned. Ind. Handelsbank, Den Haag; P. van Zon, adviseur van den dienst der bosschen in de Buitengewesten, Oostsingel 11, Schiedam; ir. A. L. van der Laaken, ir. 1e kl. bij de S.S. en Tramwegen, Obrechtstraat 279, Den Haag; Ch. van Drongelen, werktuigkundige bij de S.S. en Tr., Fultonstraat 139, Den Haag; A. Roos, technisch expert bij den dienst voor Scheepvaart, Marialaan 1, Voorburg; T. J. M. Madlener, legeraalmoezenier bij de 2e div., Bergmanscoll., Houtlaan, Nijmegen; ir. Th. Nelissen, ir. 2e kl. bij den dienst van den Mijnbouw, Larixlaan 69, Den Haag; J. H. P. de l'Ecuse, accountant 1e kl., hoofd van het Belasting Accountantskantoor te Soerabaja, Kerkstraat 21, Velp.

Met Pensioen.

D. Toerloos, consulator bij den Opsporingsdienst, R. B. van der Boschstraat 1, Goes; mevr. A. C. H. Bergman, onderwijzeres 3e kl. O. W. L. O., Deventerweg 120, Apeldoorn; T. S. van Goch, contr. 1e kl. P.T.T.-dienst, Valkenboschkade 545, Den Haag; mr. E. Zorab, vice-president bij den Raad van Justitie te Batavia, Rue de la Bruyère 42, Parijs; A. van IJsseldijk, ontvanger 2e klasse bij den dienst der In-, Uitv. en Acc., Regentesselaan 54, Den Haag; J. P. Goernat, commies bij den dienst der S.S. en Tramwegen, Thomsonlaan 4, Den Haag; mej. A. P. Omzigtig, hulpverpl. in het Militair Hospitaal te Paramaribo, 1e Helmersstraat 83, Amsterdam; W. F. Boeske, district-commissaris van Nickerie-Suriname, Pension Rijnders, Wanningsstraat 1, Amsterdam (Z.); P. A. M. Bhurs, R.-K. geestelijke van den 2en rang in Curaçao, Overtoom 138, Amsterdam (W.); S. C. Poortvliet, chef van de Centrale Werkplaats te Beekhuizen van het departement van Openbare Werken en Verkeer in Surinam, Huize Magdalena, Koudem.

Financieele Berichten.

Opgave van de N. V. Haagsche Boaz-Bank,
Molenstraat 45, Den Haag.

Noteeringen ter beurze van Amsterdam:

	2 Juni '30	6 Juni '30
Aand. Koloniale Bank	173 %	170 %
Aand. Ned. Ind. H. Bank	153 1/2 %	153 7/8 %
Cert. aand. Ned. Handel Mij.	169 1/8 %	160 7/8 % ex.
Aand. Alg. Exploratie Mij.	195 1/4 %	197 %
Aand. Kon. Petroleum Mij.	398 1/2 %	395 1/4 %
Aand. Amsterdam Rubber	137 1/4 %	123 1/8 %
Aand. Ned. Ind. Suiker Unie	225 1/2 %	223 %
Aand. Ned. Scheepvaart Unie	173 1/4 %	166 %
Aand. H. V. A.	460 %	446 %
Aand. Deli Batavia Mij.	338 1/2 %	328 1/4 %
Aand. Deli Mij.	355 %	345 %
Aand. Senembah	371 1/2 %	367 1/4 %
Aand. Nieuwe Philips	377 1/2 %	374 1/2 %

Wisselkoersen.

Londen	12.08 1/2
Berlijn	59.33 1/2
Parijs	9.75 1/4
Brussel (Belga)	34.71
Zürich	48.15
Weenen	35.10

U kunt vandaag niet teren op uw ontbijt van gisteren; ook niet op uw geestelijk voedsel van gisteren. (Maandblad „Succes“).

Mutatiestaat van 4 tot 11 Juni '30

Nieuwe Leden:

B. Eekhoff, Nijmegen, Groesbeeksche Weg 131, f 5.—
Freule B. J. Bowier, Den Haag, Van Boetzelaerlaan 18, f 5.—
A. Gaillard, Lid der Algemeene Rekenkamer in Ned.-Indië, Den Haag, Ercalaan 5, f 5.—
R. M. van Spiegelenburch, Den Haag, Van Speijkstraat 171, f 5.—
Dr. M. Schutte, Haarlem, Tempeliersstr. 23, f 5.—

Geïntroduceerd door:

Penningmeester Afd. Nijmegen.
Mevrouw G. van Beresteijn—Tromp, te Den Haag.
Algemeen Voorzitter van „Oost en West“.
Eigen aanmelding.
Mevrouw A. C. L. Versteegh—Wilkens te Haarlem.

Afschrijvingen:

P. Louis, Haarlem, Sumatrastraat 12.

Adresveranderingen:

A. Goudswaard, Mil. Apotheker 1ste kl. N.-I.L., van Waddinxveen K 26, naar: Bilthoven, Parklaan 31 A. f 5.— (Afd. Utrecht).
K. W. Eschauzier, Hilversum, van: Hooge Naarderweg 49, naar: Trompenbergerweg 1.
A. E. van der Lely, van: Amersfoort, Prins Frederiklaan 3, naar: Middelburg, Molstraat 20. f 5.—

Vereeniging „Oost en West“

Opggericht den 3den Mei 1899.

Bij het Informatiebureau van de Vereeniging „Oost en West“, Korte Voorhout 6, en bij de firma Martinus Nijhoff, Lange Voorhout 9, Den Haag, zijn de navolgende werkjes verkrijgbaar:

a. Een boekje over onze Oost voor hen die er niet geweest zijn. (2de druk). Prijs f 0.50 per exempl. en f 0.03 frankeerkosten.

b. Onze West (3e herziene en omgewerkte druk), bestaande uit: I. Suriname, door Fred. Oudschans Dentz; II. Curaçao, door W. R. Menkman. Prijs f 1.25 per exemplaar en f 0.06 frankeerkosten.

c. Staats- en particuliere betrekkingen in onze Overzeesche Gewesten: Werkkring en Vooruitzichten.

No. 1. De Bestuursambtenaren in Nederlandsch-Indië. (2de, geheel omgewerkte druk, met 8 foto's). Prijs f 0.75 per exemplaar en f 0.03 frankeerkosten.

No. 2. De Geëmployeerde bij de Javasuiker-Industrie (3de, verbeterde druk). Pr. f 0.75 per ex. en f 0.06 frankeerkosten.

No. 3. De Rechterlijke Ambtenaar in Nederlandsch-Indië (2de verbeterde druk). Prijs f 0.50 per exemplaar en f 0.01 1/2 frankeerkosten.

No. 4. De Ingenieur in Nederlandsch-Indië. (3de, verbeterde druk). Prijs f 0.75 per exemplaar en f 0.03 frankeerkosten.

No. 5. Uitverkocht.

No. 6. De Ambtenaar bij het Onderwijs in Nederlandsch-Indië. (3de, geheel herziene druk). Prijs f 0.25 per exemplaar en f 0.03 frankeerkosten.

No. 7. De vooruitzichten van den Nederlandschen Arts in Ned. Indië, enz. Prijs f 0.25 per ex. en f 0.04 1/2 frankeerkosten.

No. 8. De Ambtenaar bij den dienst der in- en uitvoerrechten en accijnzen in Nederlandsch-Indië. Prijs f 0.20 per exemplaar en f 0.03 frankeerkosten.

No. 9. De Ambtenaar bij de Gouvernementsmarine in Nederlandsch-Indië (herziene uitgave 1922, prijs f 0.20 per exemplaar en f 0.03 frankeerkosten).

No. 10. De Ambtenaar bij den Post-, Telegraaf en Telefoondienst in Nederlandsch-Indië. (3de, herziene uitgave). Prijs f 0.75 per exemplaar en f 0.04 1/2 frankeerkosten.

No. 11. De Geëmployeerde bij de Rubber- (caoutchouc) cultuur en bij eenige Bergcultures in Nederlandsch-Indië. Prijs: f 0.40 per exemplaar en f 0.03 frankeerkosten.

d. Emancipatie-Toespraak, door Th. A. C. Comvalius. Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.01 1/2 frankeerkosten.

Bovenstaande werkjes zijn ook verkrijgbaar bij den Hoofdvertegenwoordiger in Nederlandsch-Indië, den Heer L. M. F. Plate, Bromostraat 9, Malang.

N.B. Beleefd verzoek bij bestelling het kostende vooraf per postwissel toe te zenden aan het Informatie-Bureau, Korte Voorhout 6, 's-Gravenhage.

Hoe meer ge doet, hoe meer geluk ge zult hebben.
Altijd en overal is het de superieure minderheid, die overwint. (De Zakenwereld).

's-Gravenhaagsche Zwem- en Badinrichting

Mauritskade 4 - Telef. 13030 - Den Haag

Twee afzonderlijke zwembassins, voor dames en heeren, den geheelen dag geopend. Russische-, Turksche-, electr. licht-, electr., kuip-, douche- en geneeskundige baden. Tarief gratis op aanvraag.

5120